

Landskap: Skåne Upptecknat av: Olof Christoffersson
 Härad: Phytts Adress: Långåker, Furu Alstad
 Socken: Furu Alstad Berättat av: _____
 Uppteckningsår: avskrivet 1942 Född år _____ i _____

originalalet
har 92 sv.
i olika former
se folioarkiv

<u>Maggi m. ha som bekräft.</u>	<u>s. 1.</u>
<u>Imörkärning.</u>	<u>s. 1.</u>
<u>Märkesdagarna.</u>	<u>s. 2.</u>
<u>1:a maj.</u>	<u>s. 2, 12.</u>
<u>Påskveckan.</u>	<u>s. 2.</u>
<u>Värning.</u>	<u>s. 3.</u>
<u>Ljusstämning.</u>	<u>s. 4.</u>
<u>Byggen.</u>	<u>s. 4.</u>
<u>Hösten.</u>	<u>s. 4.</u>
<u>Midsommarafton.</u>	<u>s. 4, 12.</u>
<u>Bygge.</u>	<u>s. 5.</u>
<u>Julen.</u>	<u>s. 6, 12.</u>
<u>Björllösa.</u>	<u>s. 8.</u>
<u>Kardegille.</u>	<u>s. 10.</u>

(L. n. F. 34.)

(H. G. 7.)

Skriv endast på denna sida!

Brydegille.	s. 10.	(Hb-9. 2)
Karlevisa.	s. 15.	
Beskrivning av jullekarna.	s. 19.	(Hb-9. 2)
Linet.	s. 23-45.	
Väven och dess arbeten.	s. 46. se 83	
"Falla ner från predikstolen," - lysning.	s. 53.	
Lockeuskomakaren och sockeuskräddaren.	s. 65.	
"Vuftefogane".	s. 71.	se även 110.
"Den svarta hvatta hunden", (saga)	s. 75.	
Torvosse arbetet.	s. 97.	
Tättare.	s. 106.	
Tjinnofiske.	s. 106.	
Fågelägg.	s. 106.	
Fåglar, tydor o. becken.	s. 108.	
Färu.	s. 112.	
Lärs och ankor, höns.	s. 120	
Bandhundarna.	s. 126	
1:a maj.	s. 128.	
Per, Pål o. Askpiltten.	s. 129.	

- Historia om en dö. s. 130.
- Tre kvinnor, som ruvade ett stort rott ägg. s. 130.
- Om bonden som fäste tre drängar, ja, Du
Vaggrisor. ö. Vi. s. 131.
- Historia om en dum pojke. s. 132.
- s. 133.

ACC. N:R M. 8979:1.

avskrift tillrävid O. B. - w

8/3-43.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gamla folkminnen och sägner.

När kon kalfvat skulle moran sjelf först mjölka den, det skulle vara i kopparkar, där skulle läggas gniestenen och en knif i som där skulle mjölkas på, sen skulle kon ha ljumt vatten, då skulle läggas en knif i. (Knifven skulle vara i för där inte skulle kunna göras något trolleri vid den där var ju stål i den.)Gniestenen för kon inte skulle bli hård i jufret. När kalfvven fått förste gång så skulle den stötas på nacken med karet tre gånger, för var gång skulle där sägas, drick bätter en annan gång.(För den skulle bli så bra till att dricka.)Sen skulle där dras några strå halm genom gapet på den,för den inte skulle äta upp tjuderen eller klär (tjuderen var af rep).Kon fick inte gå ut efter kalfvningen, förrn om söndagen under mes- san i kyrkan, då skulle hon gå öfver något med stål i, så skulle hon gå ute en timma, sen var kon riktigt frisk. Alla kalfvar som skulle läggas på skulle vara svartnosade,(rödnosade trifdes inte) alla lamm skulle vara rödnosade däremot.När korna skulle ut på gräs första dagen skulle de tjäras på nosen och ha ett par tjärade sillerså skulle de gå öfver en yxe(där var stål i den).

När där skulle kärnas skulle där slåss ett par korn salt i först, så fick inte kärnan stå under bjälken, moran skulle sjelf först börja så tog hon förklädesnippen upp om töllen

sid 1

sid 1

ACC. N:R M. 8979:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och hålde om det (för där skulle fort bli smör). När de bakte kor-
sas degen om kvällen, för inte trollen skulle dra den derifrån,
tråget skulle tas emot ugnen då det togs in, annars fick inte
bröt plats, ifrån ugnen då det togs ut, så inte bröt hängde för
mycket ihop.

sid 1

Den 25 januari Sankt Paul, var det mulet den dagen,
blef det dålig gröda, men sken solen så lenge så där kunde sad-
las en häst och ridas en mil så blef det god gröda.

Faller mycken rimfrost efter fastan, så blir det god
kornskörd. Sankt Glas den 3 februari. Skall där inte sinnas (då
flyga tagen af) inte släppa fåren ut till vans den dagen (då
blåser toed af) lägga lit halm ut på en stor sten . Flög den
så skulle den få flya, då blef det så kreaturen kunde fort släp-
pas på bete. Blef den liggandes då skulle den tas in, då kom den
till att behövas så det var bra det blåste.

Den 3 mars skulle där inte tändas ljus om kvällen,
(så där kunde ble bra med talj i lammen.

I april då gässen låg, följdes åt kvinnorna och skul-
skära gåseggen, de klara togs med, på det siste stället de kom
baktas pannkaka af dem, så var det gille.

Den 1 maj eller valbor kick karen och drack mall i
ben, då skulle de lägga upp alle stengäre (det var på den tiden
byen var hel). Påskveckan, om onsdagen skulle askan bäras ut.

*(gick kullen
o. drack mäs
i benen.)*

sid 2

ACC. NR M. 8979:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om kvällen skulle der sättas stål i sädesbunkarna på loftet (brukas sätta lia för att inte frammad nissa skulle komma och dra bort) då hade han ingen magt. Påskdagen skulle man sitta upp och springa över rinnanes vatten innan solen stod upp (de skulle bli lätta till att gå). Karana skulle äta ett egg med skalen på (allt eggtyg skulle gå lätt). Skärtorsdag fans ingen skata hemma, för då hade trollpakkerna tatt dem med till Blåkulla.

sid 2

När man första gången såg svalan skulle man blåsa efter den(så det kunde gå att nysta upp allt orfädigt garn)

Förste gång de hörde frörna kurra, skulle de lägga dem på joren och välta dem (så fick de inte ont i ryggen). När de såg Stenskvättan förste gång skulle de ha vanta på(så fick de inte ont i fingrarna. Såg de storken förste gång gå, blef man jung gån. Flög den mot kyrkan(var det en nära slagting som dog det året).

(grodorna kvakar)

Väfning. Inte varpa en måndag(då gick inte räcken bra) När varpenan togs ned skulle där sopas så där inte kom någon havanes över där (då fick barnet svingesot). När där var påsvept väfven så kastas stockan till dörren, så gas lika så fort af som på. När där skulle börjas att väfva, sprang moran ut, kom in och skulle bära fod(hon gick kvickt och trädde högt så sa hon, högt skall, gå lätt och tätt,) så där inte kom nå-

sid 2

Got. West. 605 v

gon an först in, då gick det inte bra. När räckan skulle fällas skulle far sjelf gå ut om han var inne(Annars vann han inte vid tinget) när det skulle vara till duktyg skulle den skäras af, annars skulle den klippas af.

sid 2

Ljusstöpning. Då skulle de vara milla, så ljusen kunde bränna vackert, klart, inte släppa någon fjärt, för då spraka ljusen, där stöptes ett tregrena ljus som skulle brinna trettoneafton.

Brygden. Mor skulle sjelf sätta jäst till så liksom kvisla hon med mannen för det skulle jäsa, så la hon ett sål öfver tynnan så inte trollungarna skulle kunna gå och tvätta dem i ölet.

Hösten. Då det sista lasset kördes in, skulle där fruntimmer springa och täppa porten med det samma och liana af skaften då de inte gagnas med (där skulle bli gått om gimmer *läm = konlamm*)

Midsommarsafton skulle dem som bruka gå årsgång sen solen gick ned skulle den gå till 9 kyrkor och 9 år i rad, och blåsa i nyckelhålet och vara hemma tills solen stod upp, de skulle gå tianes inte tala eller skratta, det första året de kom till kyrkorna kom där en massa svaler omkring den, det andra året, blef det god skörd, såg de möss komma draganas med stora lass, blef det dålig gröda hade de bara små kärfvar de

sid 3

ACC. N:R M. 8979:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kunde höra som de hogde, blef det dålig gröda, hörde de hur de hogde mot stenarna. Ett år mötte de glosren, den ville springa mellan benen på dem, då fläckte han upp dem, så skulle de ha en käpp av ett vist träslag och köra henne bort med, de skulle inte bli rädda för hon kunde inte göra dem någonting bara de kunde tiggga. Det 9 året vid näst den sista kyrkan, mötte de en kar som kom ridanes på en häst och hade en kavel i munnen, han skulle vara så järf så han kunde springa på den och ta kaveln ur munnen på honom och ta den med sig hem. Vid den sista kyrkan då han blåste i nyckelhålet, kom där en hel små dvärgar som sprant och lekte och försökte få honom att skratta, då hade hela årsgången vatt förlorat, så skulle han villa ha en af deras hatta de ville inte lemna den, men innan solen stod upp måste de åstad, då fick han hatten innan de blef fri för honom, när han tog den på sig blev han osynlig, han kunde se tre alnar ner i jorden, bota allting både hos menniskor och djur. Men det var inte många som gick alla åren de blef skrämde så det blef slut, han kunde se när nissana drog från den ene till den andre. Den som hade nisse där trifdes alltid hästarna och djuren bra om de sjelf hade lite. Nisse bodde på häjällen han hade röd pickelhufva på.

Bygge. När stolpa och timmer var rest, taket täckt, så bjöds byns ungdom till lergille. Pigorna skulle beslå väggarna, och två drängar bära ler till vart par, den ena stod in- och

sid 3

den andra utvändigt, de tog leran med händerna och packa den i stokarna som satt mellan stolparna sen smet och slätta de med händerna, de som voro duktiga kunde beslå 10 eller 11 skynningar på dagen, och hade raska lerbärare, de voro så många så både innervägga och ytterväggar skulle vara färdiga innan kväll, då gillet skulle börja, så kom spelemannen, när de dansat hemma en stund skulle de springa långedansen par om par håldes i händer, till naboens, spelemannen före in i stugan och dansa, ett par danser, sen om igen på samma sätt sen vara gillet och dansen till dars. Innan de flytta i nya hus (boningshus) skulle de flytta katten och brödstycket först. Katten skulle vara lycka, brödstycket, då skulle de aldrig bli lens för bröd.

När logan var någorlunda torr ställdes till dans, den skulle dansas in så den kunde ble hård och slätt.

Julen. Två eller tre dagar före julafton kommo socknens fattiga kvinnor och tigde, så fick de en skiva bröd af var sort, två sorts kött så skulle de smaka ölet, dagen före julafton kocktes köttet, den dagen bestod middagen i mjöljebröd, (bröd doppat i köttspadet) julafton skulle bordet vara dukat, då kom det stora köttfatet fram (liknande en stor glasskål med fot fast det var mycket större och af trä) med ett halft svinhufvud en rullepölsa en gåsasia och ett lammalår, så skar var sitt stycke, smörkoppen och en ost, den store järnstaken med tre ljus i. Julafton var dragonen och vaktepojken tröskemännen med deras

sid 3

sid 4

ACC. NR M. 8979:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kvinnor bjudna, när de kom fick de ost och bröd i handen, och ölstopet att dricka af till medafton och sina supar, kaffe var inte i bruket då. Kl. 6 var kvälsmaten den bestod i svartsoppa, der serveras bara flat talrickar till köttet soppa åt de allesammans af fatet, var hade sin knif i lomman gaflar fans inte. Köttfatet skulle stå på bordet hela natten. På talrickarna fick de var ett gåsahufvet en vinge en fot en half gåskro som de åt till suparna mellan lekarna. Somliga bruka ta in en famn hafrehalm i på golfvet, som barnen hade att hoppa på, den skulle gäsna ha till rede, så där kunde bli många gäslingar. Så skodes bleckan, Blåstes Bol bag, Slos farmors öga ut, Picka rispesyl eller skomakarens öga ut. Sy stöflar till kongen eller klippa gistringar. kl. 8 kom Julbocken, då blef där ett rysligt väsen. Lekarna fortsattes till kl. 1 eller 2 då åts den siste måltiden den bestod af sylta, rullesylda den låg hel i ett fat i lake skar var sin bit så var det fisk och gröt. Till julafton skulle hönsen ha ett sål. Hästar och kor skulle ha hö eller klöfver till nattfoder. Hunden och katten skulle vara ine med och ha af alla slags maten. När allt var slut innan de la dem, skulle goavätta ha under den nedersta borendan hon skulle ha lite af vart gröt och mjölk(hon gick och såg till barnen om nätterna om de somna från dem) somliga bruka ock gaf hillorna mjölk i trädgården. Inga ben skulle slås sönder om julen(då var det något kre-

sid 4

sid 4

atur som bröt benet) Den förstea nymånen på det nya året skulle gubben gå ut på gåren nyårskung, välkommen nyårskung. välkommen herre, välkommen fläcka bäst, och välkommen god kornhöst, och välkommen smör och ost.

Trettondeafton tändes tregrena ljuset. Ungdomen klädde ut sig och gick på naboställen.

Bröllop i gamla tider. Då var det ingen förlovning, då drack de göl, brudgummen kallades för brogeman. Brogemannen red sjelf och bjöd till gilles, så många dagar som han red före brölloppet och bjöd, så många dagar skulle brölloppet vara, då var det en 4 eller 5 dagar. Bollejan (förningen) gick de med dagen förut, den bestod af en åtting öl, ett par slagtade höns eller smågrisar, ett fat gröt, kakor, risgrynskaka, en annan stor kaka, en stor stor smörkopp det packas i en stor korg, kallad förningskorgen. Kvällen före brölloppet, måste bruapigorna flättas då det var brått om buden om morgonen. Bruden var klädd i silfver halslås, striglakors, tre eller fyra par silfverhakar, hela hufvudet var fult av la (breda sidenban som hengde ned åt ryggen, stor hög krage som stod upp till öronen, likadant bruapigorna, bruden var klädd i grönt skört, svart klädeströja, hvitt förkläde. När de reste till kyrkan, åkte båda bruapigorna före brudparet, den som skussa för dem satt på knä bak om sätet, der skulle hänga ett svårt sänkle (täcke) över sätet baktill. Efter

brudparet kom först ungdomen, och sedan de äldre. Föreridarna (Marstkalkarna) de var förr i spetsen för hela stasen, innan de kom till prästgården red de från de andra dit, och sen tillbaka och mötte dem igen så visste prästen de snart var framme. Tillbaka var brudparet den förste vagnen efter föreridarna, de hade poffertar som de sköt med för jemt, likadant bruka folket där de körde förbi. När de kom nära hem red föreridarna före hem in på gården och tillbaka igen och mötte dem, så kom spelmannen ut på gården och spela, gillesfaren med glas på talricken och bjöd dem på sup på vagnen, bruden skulle ha en stol och gå ner av vagnen. Brudparet fick inte gå åtskilda den dagen. Middagen bestod som vanligt: det stora köttfatet, smörkoppen, den förste dagen, svartsoppa, den andre hvitsoppa (färssoppa) den tredje svartsoppa igen, hvar sin knif i lomman, en flat talrick till köttet, ölkannan gick omkring för jemt, för varje gång tog de varandra i handen och tacka. Sen begyntes dansen, spelemanspenningar togs upp var kväll på en talrick. Bruapigerna skulle klä af bruden, föreridarna av brogemannen. Bruasängen bäddas kvällen före bröllopet af båda morerna, så många dyner bruden hade skulle de vara i sängen så den räckte tätt mot loftet, andra dagen var bruden klädd i klud och hvitt förklä. Bröllopet vara till på femte dag. När bruden kom till sitt nya hem sprant hon af vagnen knäpte ner skakeln och tog selekroken

sid 5

sid 6

ACC. N:R M. 8979:10.

och sprant i stället ned till hästar och kor (hon skulle ha lycka med kreaturen)

Kardegille. Hade de mellan jul och kyndelsmesso, men då de hade julabröd och öl ändå, en 10 eller 12 kardisser, när de kom om kvällen fick de ost och bröd i handen, sen satt de i två rader, tyana la de mellan dem på ett sofflock eller någonting som ställdes till att lägga på, de hade alla söndagskläderna på, då de börja karda måste tröjan af. Kl. 3 var det kvällsmat, kl. 10 bestods en bar kopp kaffe, så taltes gåtor, pratas historier, sjöngs visor, alla nyheter talts om, vilken fästman eller fästmö, den eller den hade fått, sen kardas till kl. 1 då var det nattamat innan de skulle lägga sig, de låg allesammans på stället en tre st. i var säng, så låg de till kl. 6 så börjas kardas igen hela dagen till kl, 5 sen börja sjelfva gilled så lekte alla ringdanser, så många lekar som kunde finnas på, gilled vara till kl. 2, då gick var och en till sitt, sen skulle det spinnas till vadmal.

Brydegille. I oktober börja brydegillen, då bjöds både piger och drängar ett par från vart ställe det gick med bytte, då det var kvällgick var med sin bråg på axeln till brydeboen, när de då blef samlade, då hade höratorresan hören torr, pigan på stället skulle ta hören ut, hon bröt inte med, hon bara passa upp med hören. När de fick brytit 3 hävder,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 6

sid 6

ACC. NR M. 8979: //

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ficks mat i handen bestående af ost och bröd eller kött och bröd som pigan hade med i en korg och ett kar öl hade de med i boen, kl. 11 kom far och mor gåenes till boen med en hel korg mat, då fick de två skivor bröd, en af var sort, två bitar ål på den ena skifvan, rullepölsa och smör på den ena, då vilas där en timmes tid, då kröp de in i inganholled, där som var varmt så sjöngs visor och hålles sköj, sen skulle brytas igen men då var det inte bra där var för mycket för då blef tiden lång, var brytesa skulle ha en 14 händer, 2 vigler till var hand, var der mer var det för mycket, när det var slut med hören så gol tocken (hörtoresan skrek) då var kl. 2 ungefär, så hängdes hörakännerna in i inganholled för natten, så gick var och en hem och la sig, sen om morgonen gick fruntimmerna till boen igen och skafva, sen när de skafvat in tre händer vars, fick de en skifva mat i handen, sen kom de med potatisgröt till middag, honung och mjölk att doppat i, kl. 3 skulle de komma köranes efter det linna, då skulle där ett annat håll komma och sätta in hör, sen gick var och en till sitt, tvätta sig och jorde sig i ordning till gilled. Vid 6 tiden gick de igen så fick de mat, när de alla voro samlade piger och drängar, då var spelemannen kommen, så börja dansen, kl. 10 fick kaffe, en kopp och skorpor till, så gick dansen till 2 eller 3 tiden, så var det mat igen, öl och bränvin, inte att förglöm

sid 6

sid 7

ma, dagen efter skulle husmanskvinnorna komma till stället och skätta så fick de också lite gått ,höratorresan skulle ha en hand linned och en säck med skefvor som de samla upp under brågarna.

sid 7

Den 1 maj eller valborgsafton skildes fåren från lammen, så om morgonen mjölkas fåren, innan de släppas till lammen igen, mjölken koktes till syltamjolk som slogs i burkar, den gagnas till att doppa bröd i, dermed höll de på med tills de fick nog med mjölk. När de mjölkat skulle de spotta öfver koen (för där inte någon skulle kunna trolla koen).

Om julen fick de inte säga mus utan Ingar (då fick de rent fullt af möss. I blied februari skulle de inte säga loppa utan blielom (då blef där fullt af lopper.)

Midsommarafton skulle de binda en tråd om lostickan och pionerna, där skulle stoppnål sitta i (där skulle inte flyga kraften af) det skulle bindas innan solen gick ned. Alla blommor som skulle plockas och vara till läkemedel skulle plockas midsommarafton, de fick inte lof att komma på golfvet (då mista de kraften.

En verklighetssaga i början på 1600 talet som berättats av de gamla. En barnmorska från komstadskätte som var resande i Stenshufvud på förlossning, der var ett kristligt fruntimmer som af trollen blifvit bortröfvad, hon kunde inte

sid 7

bli förlöst förrän där kom en riktig barnmorska, så kom där en och knabba på om natten, så sa hon är det nu tid, hon hade ett annat ställe i väntan, så svara karen ja, på den tiden bruka barnmorskan mest rida, så var där två hästar, en som karen red på, en som hon skulle rida på, så bar det åstad så det rent ven i luften, då förstod hon det bar längre än hon väntat, så snubbla hästen emot en kyrkotinnar, då fråga karen om hon veste var hon var hon var, då sa han var det var, men vilken kyrka det var det har jag glömt, när de kom fram stod där en kar och höll porten öppen, då steg hon af hästen, när hon kom in låg fruntimret i en säng, så satt där flera fruntimmer runt omkring på bänkarna, hon bara hälsa och gick fram till den sjuka, det gick snart öfver, öfver så viska hon till henne att hon skulle ta emot vad hon fick, och inte gå till ljus då hon kom hem. Så kom ett gammalt fruntimmer in med krylspåner och gaf henne, hon tog dem i sitt förkläde, när hon kom ut stod karen och hästarna tillreds igen hästen haka djupt ned, så det var lätt att komma på, så bar det af så hon skulle vara hemma innan dar igen, så la hon förklädet med spånerna i skorstenen, så gick hon in och la sig, då sa mannen är det så fort öferståndet, så svara hon ja, om morgonen var det penningar där var i förklädet. Hon önska sig en sådan resa en gång om året.

En gammal sägen som också skall vara verklighet, ef-

sid 7

sid 7

ACC. N:R M. 8979:14.

ter vad de gamla berättat också från 1700 talet. Om Kitta Jippa. När hon var död, gick hon igen allt jemt, till sist kom hon mitt om dagen. Det skulle hänt i Löderup. Prästen mana henne ner i brunnen, men hon gick upp igen, när de talte till henne sa hon bjebb, bjebb. Så var det en kvinna som tog ett linne för munnen och fråga henne hvarför hon inte kunde ha ro i grafven, då svara hon att rockasnyttan brende henne (så mente de hon stulit linned som blifvit till liklakanet hon hade spunnit så mycket till fremmade). Sen kom prästen köranes, så fick hon sitta hos honom i sätet, så körde han åstad så mana han ner henne i en torfgraf, där hon då gick ner, där slog han en stor tjock ekepåle ner, då måste hon ble där sen var det ingen som såg henne. Ekepålen har stått där på den här senare tiden, om den står där än, vet jag inte.

Insändaren från n:r 6 Kvarnby den samme som sände gåtorna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 8

ACC. NR M. 8979 : 15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När jag ser i tidningen, att kardegillet intreserar,
så kan jag sända visan också om kardegillet.

Den gamla Kardevisan.

sid 9

I

En sed från forna dagar, på landet ännu är,
Att kardegille göra, då matmor alltid plär,
Att bjuda byens piger och alla käringer
Att komma för att karda, från kväll till lusan dar.

II

Om mor den dag är knarrig, man icke undra bör
Sött bröd skall hon ju baka, i koppen lägga smör
Och kaffeböner mala, att det kan räcka till
Och grana goråskaker, hon äfven hava vill.

III

När det mot kvällen lider, så börja pigerna,
Med såpa tvätta halsen, och smörja flätorna
Ren särk de på sig taga, och strumper äfven på
Och gummerna sig skura, så gått som de förmå.

IV

När de sig hafva pyntat, så vandra de åstad,
Med karderna i handen, och en och var är glad.
Att nu få komma samman, och prata om allting,
Som hafver skett i byen, och allestans omkring.

ACC. N:R M. 8979:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

V.

När de på mor har hälsat, så bli de fägnade,
Med goda sockerkringler, och smakeligt kaffè`
Om mor är vid gått lynne, så få de än en kopp,
Som vederkvicker kroppen, och muntrar sinnet opp.

sid 9

VI

Uti en ring på golfvat, de sätta sig nu ner,
och alla börja karda, med lyst och med besked,
Strax pigerna nu börja, som deras vana är,
Att kärleksviser sjunga, med rösr så klar och skär.

VII

Vid öfversta bordändan, där sitter kära far,
Och uppå finkelflaskan, en sup han ofta tar,
Men drengarna förtjusta, i flock på golfvat stå,
Af ljuva kärleksånger, med andakt höra på.

VIII

Men stackars mor hon springer, i stugan ut och in,
Än är hon uti köket, än får hon i sitt sinn
Att gå i sommarstugan, för att der efterse,
Om ej den gråe katten, har jort förargelse.

IX

I köket står en käring, och uti gröten rör,
Att den ej sved skall blifva, men få den smak den bör,

ACC. N:R M. 8979:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hon rör så svetten lackar, på hennes panna ner,
Men mor hon svär och säger, att hon skall röra mer.

sid 10

X

När klockan slaget nio, så börjar kära far,
Att blifva yr i mössan, och föga vett har kvar,
Mor då till honom säger, jag tror du illa mår,
Det är vist mycket bättre, att du till köjs nu går.

XI

Mor tager far vid armen, och leder honom bort,
Till sängen som stod bäddad, där han insomnar fort,
Att maran honom rider, han tror i drömmarna,
Och snarkar så det knakar, i sängastolparna.

XII

När pigerna uppört att sjunga, så börja de strax tal,
Om sina fästemänner, och sina hjärtekval,
Och hvilka dygdemönster, och sediga jungfrur,
De alltid hafva varit, fast än mot sin natur.

XIII

Så ljufligt de omtala, hur vacker Ola är,
Hur Per i varje piga, på stunden blifver kär,
Hur Anders han är skefbent, och Jeppa är ett nöt,
Ett fåralår är Erick, men Jöns så rar och söt

ACC. N:R M. 8979:18.

XIV.

En käring spotskt nu sade, ej veten att det är,
Ett tal i allas munnar, att nabodrängen Pär,
Har länge hatt vanen, att som en galen katt,
Igenom pige fönstret, inhoppat varje natt.

XV

Röd som en kalkonhöna, en piga svarte då,
Men kors i hela världen, vad du kan finna på
Du är en stor lögnbracka, så käring som du är,
Och kan ej hålla munnen, förbannade lögnär.

XVI

Men när det lider midnatt, så börja pigerna,
Som de fåvitske jungfrur, att blifva somniga,
De nicka och de nicka, och ögonen bli små,
Och gummorna som oftats, snusdosan hälsa på.

XVII

Men mor förstår att hjälpa, att de ej nicka mer,
Hon tager kaffekitteln, och än en kopp dem ger,
Strax börja mun och karder, som trommesticker gå,
Ty utaf kaffetåren, nytt lif nu alla få.

XVIII

Mor breder duk på bordet, och sätter deruppå,
Ett grötfat med smörhåla, svinsylta och gudrå,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 10

sid 11

Och stekta lår och vingar, af höns och mycket mer,
Och alla sig nu sätta, vid bordet blygsamt ner.

XIX.

De börja strax att spisa, med kostelig aptit,
De prisa och berömma, matmor för varje bit,
En sådan gröt som denna, vi aldrig för ha fått
Och sådan stek och kaka, ja ock vad allt är gått.

Beskrifning på Jullekarna.

Blåsa bal bag. Fästes ett i bjälken nere vid dörren, så
där blef två endar en 2 aln långa, en macka på var enne,
där skulle karen sätta en fot i var macka, så sattes där
ett ljus, ett gått stycke ifrån på golvet, så skulle han
gå baklänges på armarna, och försöka blåsa ut ljuset, så
drog repet i benen så han flog tillbaka till dörren istäl-
let så fick han försöka många gånger innan det lyckades.
Prega rispesyl eller skomagarens öga ut.

Då skulle de ha en lång käpp så ställes där
ett ljus på en stol, två stycken skulle streta öfver kęp-
pen ändan mot varandra, hålla med båda händerna om var sin
enne om kęppen, den främste var skomakare han skulle hålla
kęppen mitt för ljuset, den bakaste frågar, har du mina

sid 11

sid 11

skor färdiga, han svarar nej, den andre säger, har du dem inte färdiga i mårgon så prgar jag ögat ut på dig, så frågar han igen, den andre svarar nej igen, då säger han, ut med ögat, så försöker den bakaste prega med käppen så gått han kan mot ljuset, han ser ju det inte, den förste skall ju freda det så går käppen fram och tillbaka, stundom långt vid sidan om ljuset, så där blir ett rysligt skratt.

sid 12

Sy stöflar till kungen eller klappa gistringar.

Två karar satt på golfvat, fötterna mot varandra, den ene skomakare den andre gesäll, de skulle ha vars en stöfvel, så slår de benen i vädret vars en gång så högt så de kan slå varandra i ändan med stöflaskaftet så det skall, det skulle gå så fort de kunde, det hålde de på med till mästaren sa, stöflarna vore färdiga.

Slå farmors öga ut.

Då satte de en pråsa eller ett ljus, uppe vid, på dörrahörnet, då skulle den ha för ögonen bundet, så skulle den hurras tre gånger runt på golfvat, så den blef vilse så sa den, nu slår jag ögat af dig farmor, så svarte de, ja slå, så slog den med en näsduk eller sjalett, i flästa fall träffa det ju inte, de visste ju inte var ljuset var.

Skö blackan.

De tog vanligtvis en hötjuga, temlit lång, den

sid 12

ACC. N:R M8979:22.

ha förbundet ögonen, den skulle inte veta var ljuset stog, den skulle ha ett långt halmstrå, hålla om båda ännu, så försöka krypa till ljuset och bränna det mitt af.

Tacka för den gamle melgröden.

Där skulle en sitta på en stol, ha för ögonen bundet, räckta ut handen, så skulle den gissa vem det var som slog, när den gissa rätt, så skulle den sitta.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
sid 12

ACC. NR M. 8979:23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hören sådes po våren sien den andra säen va såd o soledes ble de ju i siste helten i Maj måned for de mesta.

Sien joren va bled tværed me år so skulle han ju lia litt o derforr ble han tværed en 8 = 14 da för ud. Do de ble tid ad så hör so slos hörfröed alltid i en liden korr eller ett lerkar.

Do so de va gjort to sâmannen den po den venstra armen o börjede o så me den högra näfven hörfröed som han borre to me di tre findrane - tommen, slickepott o långeman- slo han ud ti vär sia af så kasted etter som han tran fram me de högra eller vänstra bened.

Do hörfröed va såd dröfs de lett norr me ett år o sien harrades hörstecket o tromlades litt etter.

Hören sådes alltid i kappevis forr so o so många kappor stort hölann skolle di ha forr ad de skolle räcka ti de o de i husses nödvändigheder i klärvej o anned.

Tösorna skolle ju osse ha sitt et hörlann forr en tös skolle forr de mästa ha en kappa hör såd som di sâl skolle gore rent om kvällarna o nätter.

Nån hadde forr si ad om di lånte litt vigd jor po en korregår so skolle hören vassa mied bättor o ble lång o vac-ker.

Do hören va oppkommen o ble litt stor eller ingen

sid 1

ACC. NR M. 8979:24.

han blommade so skolle di loge hör. Do di logade hör skolle fruntimren (De va fruentimrens goremål o loge hör) alltid gå po platt o ha bonged opp skörten so ad di ente asede o vrasede norr hören. O do di gick der so tran di so försigtigt som om de va dores et allt samens. I mellan hörlannen va der borre en liden ran forr tösonnas va i allmänhed oppad husmorens.

Som di nu gick där o logade berättade di alltid en del historier o i allmänhed hanlade di om di domme Jöngana forr di va ju dommare än anned folk.

av syngar En historie om dom lyder so. De va en gång ad sju Jönga som kom norrad slätten so di do gick po stora lansvägen kom di opped po en backe o do kom di ti o se nåd som skinde so blått so o do rofte di po sitt rälje mål ho der i sjöen for si di trode ad de va sjelfve syngersjö som di så o so va de ente anned än ett hörlann som sto i blomma o de skinner blått om middan men mod kvällen bler de röejtet i fargen.

Som di nu så sjöen so sa di do ska vi skynga voss did o bade o Jöngane ti o springe de varste di orkede o do di kom norr ti hörlanned som di trode ad de va sjöen for di hadde allri sitt varken sjöen eller ett hörlann i blom, men di hadde hört sies ad sjöen va ett blånande haf som böljede forr väred o de så di jo ad hören osse gorre.

Badet hadde di domhonganne all dri i häller gjort

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 1

Pa 1290.

sid 2

för men so mied visste di endo ad di skolle dra alla klärne af si o varra rent sprongtande nyjna. O sien di do hadde drad alla klärne af si la di si norr i hörlanned o trillede si der o de va jo bodde blytt o gasselett i ett vackert solskinn.

sid 2

Rätt som de do va tuckte den enna om di ente skolle simma ofver sjöen o de va di me po alle sjuf o so for di i lamme o simma, men do di kom ofver so skolle di räkne si o se om der va blev nån sängte forr si di hadde hörd ad di konne sänke si i sjöen. O som di do räknade si so konne di ente få mer en sex men di hadde rede po ad do di to ifrå Smålann so va di sjuf o der va ingen som di hadde blev of me for af sellskafved.

ca 1287

Men de gore de samma vicka af dom som räknede forr di fick ente mer en sex.

Ti sist va der en som va litt klogare än di andra o do han så ad der sto en ko töred i ängen der di va komne ud o sonne jur hadde han jo sitt i Smålann fastm di va röda där här va di af flere slafs farger, men han tängte i lia väl hon slepper nock liedanne födelsekager som di der e hemma. O so sa han la voss go di o se om der e nån sonni blöder kage so ad vi kan sticka norr våra nesor i han so räknar vi alla nesehollen o do kan vi säkert se hor många vi e. O de va di me po allasammens o do di kom hen ti kon so la föst han som gjort

sid 3

förslaged si norr o stack sin nese norr i koblädbran so der ble e
ble ett stort märke efter truten o so gore di sammer dant alla
i sammens. Sien so räknade di nesehollen o do fick di sjyf o
so va di jo der alla sammens forsi do di räknede~~s~~ elles glemde
di se säl.

sid 3

Men som di nu hadde ståd der o räkned hadde der en
pogebell vad ude o skolle flytta körne han sprant him o snac-
kede om de forr husbonen ad ude i hörlanned lå der en bunke
Jönga o ballfejtede om liasom om di skolle bade o ad di domme
krägen hadde vrased norr hela hörlanned.

Bonen ble vell ente arri o fick fatt si en bra snärt
me en stor klyns i ännen o sammerdana fick alla drängane o ud
på raen po de stackars Jöngane som sa si ente hadde gort nån
fortred "vi ha borre badad litte" rofte Jöngane do bonen o
drängarne börjede o klå opp dom me snärteklynssen som sve i
skinged po dom varre än di hadde bränd si.

O der forr to Jöngane sina klär i fängnen o sprant
de varste di kunne o sonne kan jo ingen springe opp forr di
kan jo springe varre än en hong forr di e jo oppfödede po haf-
rebrö o sulsväre. Ellest e de jo nonne räcktie ladhonge o do
di kommer norrad lior di mäst i solskinned o sofver me nesan
i väred unger sitt påste o stelass do di e po marknad o do di
e ude o kör so sider di o hänger po lasse o jider ente s o mi-

sid 4

ACC. N:R M. 8979:27.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ed som o klå si i ennen en gång o ska di skytte nåd so e di snart tappennede. O om nätterna so kan di båsa sig si honned som helst.

Sien hören va loged so sto den vacker hela sommaren o börjede snart o blomma o sätta fröknoppa = knivole.

Do so hören va bled mod so skulle han rystes opped so ad han ble rågtet ren for gres o anned mög som sto länger norre mod bonnen i hörland.

Do di rostede hör so to di ett eller två hörvenor ad gången o dro opped me den höggra näfven o la dom i den vänstra der di hålt hören ti di fick en näfvefull so ban di de me et ett par hör stona som kallades ett hörknippe. Tjuve eller en snes sonne små hörknippen sattes i en ronn hörstuvve me knivvled oppförr.

So sto hören i stufvorna ti han ble torr do di aktehan inged o va han do regtett skrabb torr so han skramledess las der lagen i vognen förr ad ente hörfröed eller hörknivlen skulle drusse af p backen.

So snart di kom hemmed me hören so to di o slafvede af hörfröed men hören va torr förr do gick de mied lättare af en sien han hadde led o svettes.

Do di slavede hör so lå di po knä på logolled o hadde hör kneppen i den vänstra näfven o hålt om knippan nor-

sid 4

sid 5

re ve rodden. Hörslafvan hade de i den högra näfven. Do di so hadde knabbed lett po den ena sian so vände di den andra sian opp ad o do di do hadde slafved han litt po den sian me löjtede di opp o röstede hörfröediaf forr di löste ente hörknippan.

sid 5

Ifall der va blev litt gres i blann hören so va de ente so lett o frå de fröed ifrå uden di reffvede knevflen af

Do di reffvede hör so hadde di oppsatt hår riffvan po en bänk me refvetennen oppad. Der satte si nu en po bänken o en an to o lemte han hörknippen o so to han o bredde ud kneped litt o slo den norr po hörrifvan o dro so te бага so ad hörknivvlen gick af fyst po den ena o so do di vände om hörknipped o slo den andra sian norr so dros de af den sian me.

Hör knivvlenen tos i en posse so länge ti der b,e better tid ti o gorra de rent.

Do di skolle gorre hörfröed rent motte di do de va rifved toske knivvled men de va go ente so lett för der fick jo ente slås allt for kort o so hopp de omkring derfor hände de i-blann ad di to dom me si te möllan o lo möllaren mala knivvlen itu. Men do skolle möllaren letta kvarnen so ad ente hörfröed ble skaded. Sien knivvlen va itu so va de jo borre ti o ryssla o dröfte hörfröed rent.

Ti o toska hören me plejel va jo de allra letteste ti ad få fröed af men de va ente presis nåd passande arbej forr

sid 6

ACC. N:R M. 8979:29.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

manfolken for di va ente so vana ti o dras nett me va de va o derförr do di tosk hören me plejel so va der alltid fruntimmer som la o bredde ud hören po logolled o do so fick inte drängene vrase po honned som helst me slavolen udan di skolle slå forsigtit o i mod ringen so ad di ente dro ud hören förr do ble han vrased.

sid 6

Tösornas hör brute drängene hjelpa dom me o slafve om syndemarne o do besto töserna eble po dom.

Norr so hörfröed eller hörknivvlen va af knabbede so bonteddes hören isammen i store neger som bants me hörbån o lass samman i en krog i ett holl so ad han ente ble norrvrased af hyns eller poge.

Do de ble i medled af september o säen va inhysted so skolle di ud o bre hören ti bleges.

O do lesstes hörbontorne po en vogn o kördes ud po en vacker kornstobb der di läste af bonterna.

Sien kom töserna ud o skolle bre ud hören po backen han las do i raga remsor me toppen i mod norr eller öster förr ad ente väred^x skolle so lett konne ta fatt o ennevanne de so ad hören ble vrased.

Va de so ad fruentimren förstod si rektid po de so kom de allri i froge ad väred vrasede hören sammen do han lå ti blejes. for der va ett hys di konne gorre so ad han lå

sid 6

ACC. N:R M. 8979:30.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 6

slätt som en mur der di la han ti di skolle ta han igen.

De hysed va ganska änkelt o besto i ad do tösen skolle börje olea ud hören tejde hon i stille o to hörren o bredde ud en viska o so fort hon hadde lägd den fyste hörviskan so skolle hon sette si o pissa redet po han so ble allt m hören liennes hordant de blåste. x(De e for de mesta sydvest storm här nore i syndre Skåne)

Norr om fjorton da eller so ad hören va blejt nock so de träede va skört so skolle tösonna ud o rifve eller neje opp hören i sammer danne bontor som do han tos ud o bant han lie som do.

Sen kördes han hemmed o lass opp po en jelle der den fick lie i fridd ti ad han skolle brydes vicke sällen konne ble samma år.

Hören bröds so väl ve brydegraf som af bageron.

Hadde di ente so mied so va de letter o bryde af bageron men po senare tid ble de förbjudet af branstodsbolagen.

Do di bröd af on so passedes po do di hadde bagt o so snart de grofve bröed va udtad o onen va tom so stoptes di blejte hörbonterna ing o bageronsfjolen sattes forr. Der fick nu hören lie i onen ett par dyng ti han va bled räktit m igenom torr.

Do nu hören va bled brydetorr so en etermidda

sid 7

skolle drängane hjelpa tösorna o bryde onen tom. De arbejed va-
rede jerna ud po natten. Onger tiden bryderna klamrede so be-
rättades den ena spöghistorien eller sägen etter den andra o
der i mellan gåtor o emtor eller dränge o tösors kärleksäfventur.

sid 7

So konne di jo osse ta ti o sjönge deriblann den
gamla brydevisan (Kan tyvärr ej uppteckna densamma ty alla jag
frågat är der ingen som nu mera kommer densamma i håg. Som ung
har jag aldrig hört den riktigt sjelf i håller.)Do di hade af,
snackades der om den domme drängen som va po ett brydegille der
di sien di hadde afbrydet ga si ti o svia fisa forr di bränner
ju så blått so e ende opp ti nacken.

Men den drängen va so dom so ad han to o kneppte
norr böjsorna om ennen o tende so po en baddare o de so de glo-
de i hemmels sky men drängen den domhongen han fick vell anned
o vidda forr han dro hela blyssen me ing i tormane o skålede
dom so han dö ett par da der etter.

Do di hadde mien hör so bröds han po brydegraf(jag
har sjelf varit med om två) eller osse po brydestue som va sär-
skilt böjd ti desamma.(vet ej hur det gick till ty på det har
jag aldrig varet med.)

Nor di skolle bryde po graf so skolle der en sär-
skilt bryde graf grafves o den fick ente lia när husen. Han
grafdes derforr nästan alltid bag om ett hafvegäre eller ve en

pilehäck so ad der konne vara lunt do di skolle bryde. Grafven var tre alnar lång i liso luf o en aln eller litt bredre. I den ena ennen var det trapptrin so ad hörtorrekäringen skolle kunna gå norr ti illen som lå po brydegrafsbonnen. Ve beje si om brydegrafven sattes ett par höstahäcker i den bortersta ennen en hal dor (halv dörr) ve den ennen som trappen va las der ett starkt räck frå häck ti häck ofver grafven. I frå ditte räcket o ti doren i hin ennen las der järnstänger som låntes av smeen.

sid 8

Ti bryde daen hadde di boded opped en gammel vand hörtorrerska kärring frå byen som skolle srå forr ill o hör-torrningen samt nabolafveds dränga o tösor som skolle bryda hören.

Do di kom om marnen fick di ju kaffe o segtade smör made o dafre sien so skolle di börje o bryde på var sina brydor som va didborne eller osse körde.

Hörtorrerskan hadde redan litt i forrvej börjed o köllnad i brydegrafven o bre hör po järnstängerna der nu rögen bolmede i jenom ingan illen ble räkti klar forr de hadde ente lof o rye svårt , hvid röj va ju ente so nogt.

Allt efter som hören tordes so vände torrerskan om han o ingen an en hon fick röre varken ill eller bre hören som lå po brydegrafsstängerna.

sid 9

So snart ad der ble litt hör torr so ad di konne börje so go hon fyst tösen o drängen på stället vars en hörviska o so börja di o slamra me sina brydor o me desamma va der osse torr hör ti alle sammens. O allt etter som hörterrorer-skan to hör av ti brudorskarne henne ve draen flytta o vände hon fram po brydegrafven frå hin ennen o la ny ti torres der.

Po so vis fortgick arbejed hela daen ti di fick af henned i mod kvällen o va borre afbrytt onger tiden di åd sina vanliga måltider o drack kaffe.

Här berättades jo lie sadant som elles o nu do der va so många so va der jo presis som om der lestes i en tining om alla byens nyheder.

Opad po fore middan så kom naboen små (dottre)gräb- bor (dores store dottra va me o bröd) eller om der inte va son- ne so va de tjenstegräbban me en krocka milk som skolle vara ti brydejilled.

Brydejilled besto i fisk (länge) o gröd (risen) ti kväll.

Norr hören bröds so skolle jo den viskan som terror- skan lömte fyst brydes ren forr skäfvor o vries sammen ti en hörlock. O den va färig so lass hon vi sian men di bröd en ny ti den ble färig o vren i lock o so ongan for ongan po ditte vis ti di fick tjuve hörlocke do di sobants sammen ti ett tjuf.

Bryderne gick varre hela daen forr der va ingen som ville varre semst udan alle ville ha so mange tjuf som di konne få.

sid 10

Do de so va kväll o hören va brydden lass alla tjufven inged o forr de meste opped po loftet (Do der sies loftet menes derme alltid po boningshuset) der di hade läjd jelle i mellan ett par hanebjelke o der staptas alla hörtjufven sammen ti di skolle skättes.

Brydningen po graf va forr de mäste i september.

x(So snart der ble brudeskäfvor so to hon o kylnade me dom) (Do di bröd hållts hörviskan me den vänstra näfven, me den högra hålls der om brydelags häntaged. Affallid kallades skäfvor.

Skätte hör. Va inte so storartat som ti o bryde. Skättningen förrättades mest i slutet af april eller maj do di konne sidde norre po logolled.

O der ti skättningen boddedes borre opp et par huskvingor frå byen som skolle jelpes tösona me skätte arbejed.

Do di so skätte so toss der lock etter lock af ett tjuf ti de va slut o so vres alle lockane sammen igen.

Erbejed gick so ti ad i den högra näfven tos der skätteträed o i den vänstra håls hörlocken som slos ing i skättefods haged än me en sie än me den andra allt onger men

sid 10

di hogg hörlocken i skättefoden me skätteträed. Skättefoden hål-
les me de ena bened. Do den enna ennen af hörlocken ble rin
förr skättefall o skäfvor slos den andra ennen in ti den ble
ren so vres den locken i sammen o en an tos ti den ble ren so
do alla tjuge va rena vreds di sammen ti ett tjuf o fick lie
ti di skolle hyles.

sid 10

Af falled som ble do di skätte kalledes de bästa
förr n:r 1 skättefall de sämste kalledes sju skättefall. Skätte
falle vreds sammen i totte o lass ongan ti de skolle spinges.
Hejlingen. Gick so ti ad hörhejlan bants bag po rygsticked af
en stol sovide di ente hadde särskild hejlestol. Nor hejlan va
pobongen lass stolen o frummentimren satte si mitt förr po en
an stol me hörtjufved ti venster om si o de löstes opp o en
lock tos o vres opped o so sloss fyst den ena ennen i hejlan
o dros tilbage so många gånger som de behöfdes förr ad han skol-
le ble ren, sien sammer dant me hin ennen o do so hörlocken va
bled ren o vacker vres der en knorr po den ena änne so lass der
o toss en an förr o gorra den ren o vacker hvarettes der fyst
vres en knorr po ena ennen sien vres di två isammen. Do den tred
je ble färig so vreds der en knorr po dess ena enne o sien vres
den ti de två fyste, lie dant me fjerde o femte o.s.v. ti alle
tjuge va vrede sammen i en holkrans.

So va hören färig ti o spinga.

sid 11

ACC. N:R M. 8979:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Affalled ve hejningen kalledes blåor de vres sammen ti blåetotte o lå so ti de skolle spinges.

Skulle lenned varra ti due so hejlades de två gånger o de sista affalled kallades fineblår.

Hörspingningen.

Kalledes for ad spinge linne som va de bästa eller som va sammenvred ti hörkransa.

Do di skolle spinge linne so toss der en hörlock af kransen. Hörlocken breddes i ra ud po de länge bored i stuan so ad han lå i en vacker ra der han breddes vackert ud me findrane.

Sien so lass rockoppståndarehofvede po hören i ena ennen o trellades so långs ad so ad hela hörlocken kom ti o side mie hort posveft oppståndarehofvede. (Vätt me spytt sien han jorts)

So satte spingorskan si ti rocken o to ledtråden igenom nocketöjed o hålt han me den vänstra näfven satte so rockjuled i gång me den högra o borgede o trampa rocken me benen.

Do hon fick satt juled i gång me den högra näfven toss han opp i mongen o gores våd me spytt o so to hon litt hör af oppståndarehofvede me ett vist hånelaf (som ej kan beskrifves) so ad tråden ble jämn o vacker o po nocketöjed

sid 11

sid 12

ACC. N.R. M. 8979 37

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

flyttes tråden af den ena krogen po den andra so ad ryllan ble jämt po sponged.

Blår o skättefall spants of en spjerne som sattes po rockoppståndaren i stället forr hofved.

Blår o skättefalled kardedes i breda karningar fyst ingan de las i spjerner, men sien gick spingningen ongefär me samme hånelav.

Men do di spant skättefall so hände de iblann ad di fick knuder eller fnurp po. Desse hängdes po en spjærneping o sen so spants fnarppanne ti klöfsor. Sponged blå kalledes blågarn.

Do der va sponged nonne røller folle so skolle de haspes opped i garnsticke.

Røllorna sattes do i en røllestol o tråden hålts me den vänstra näfven, med den högra dros haspan o do der so va gåd 30 tråde ront va der ett änkelt tal de de ble 60 tråde eller tre sneser va der ett dubbelt tal o der bants nu en klöfse so kördes haspan vidare ti der ble ett dubbelt tal ti do tas klöfsan omkoss om de och tas sien tibage igen hen om haspearmen. Så fortsattes ti der ble åta dubbeltal som va sejstan änkla der bants klöfsan sammen o de va ett garnsticke po en hel alnIblann va garnstickena po två alnar.

Klöfsan bants me lie länge äne o toss so ti bage

sid 12

hän om haspearmen.

I fall di skolle ha garned tvinged so gores de ingan di haspade. Tvinningen gores me rocken der konne vara två eller fler tråda i sammen. Röllorna sad po röllestolen.

En dugtig tös ansås skulle kunne spinge minst en hel aln forr daen.

Do allt va sponged so kogtes alle garnstickenna i den stora ingmurade tjelen i brännesaskeludd o klådes varre. Sien händes garnstickenne po en stång o en lös stång lass ing i dom for ad håla dom räckted spände sien hängdes di ud tiblejes. De va bra o bleje linnegarnstickennen om vintern so ad di konne lie ude o fryse men de va riskabelt nock forr de va so lett ad di stal hela garnstången elles ble garned vackert vitt do de fick frysa.

Spingekäringar spann himma för ru, malt o brö. Men iblann hade di 6 skilling alnen dessutom fick di ti jul o påskamad som besto av brö, sulv, malt(en kappa) ett halfstop bränvin, för öfrigt olika under olika tider.

På 1870 talet skulle åboarne skaffa spånad till husfolken. Då var rågskäppe spinnengen avgången ty det betaltes då med en daler alnen.

Nu var garned färit ti o väfve. Do di skolle väfve fick di ju fyst bolte, vorpe, svefve sylle o kaste i sje.

sid 12

sid 13

Boltningen. Gick so ti ad ett garnsticke lass po garnvingen o klöfsen löstes for de udersta taled fyst sien toss tråden i venstra näfven, me den högra dras boltan ront i boltefoden o me ett vist hånelav fördes tråden fram o tibags po boltan so do han va färighboltad lå tråden i vackra kors o hamsede si ente do di skolle vorpe.

Po so vis boltedes boltefull ette boltefull ti di fick nock.

Vorpnningen. Po ena bjelken i stuan sad alltid ett lär fast spikad. Deri stacks den övsta vorpetappen men onger den näste lass der vorpe foden, en bräde me ett hollämp po o här po gick vorpan lätt.

Boltorna om de va två eller flera sattes ud po golled. Sien tas trådannen po boltorna o stacks opp igenom en ring som va fast spiked i loftet.

Kom der nån frammed ing i stuvan do di va i lam me o vorpede so skolle han o löjta de ena bened so höjt i väred som han konne o si: so höjt skell som so. De skolle han gorre ingen han sa nåd anned.

Sien to bolterskan alla trådanna i sin vänstra näfve o feste dom po vorpepinganne.

Do di so va fäste slo hon ti vorpan me den högre näfven, me den venstra gore hon me ett vist hånelav svängning-

ar so ad tråd omgångarne po vorpan ble po ett vist afstån frå varandra. So många vorpalna som di skolle ha so högt opped po vorpan fick hon lea tråden o feste han om en räcka ping. Forr var omgång po vorpan va de en vorpaln. Då hon va kommen opped ti räcka pingen skolle hon venne me vorpan o köre ront han po de andra vised o po samma gång la trådanne lua av den vänstra näfven po koss mod den fyste tråden po var vorpestör. Do hon kom norr ti di näste vorpe pinganne lass der om kors po dom. So vänder der om me vorpan o kördes oppförr igen o do skulle trådanne lia precis som den fyste do der so kördes om igen ~~norr~~ norr forr so skulle tråden lia som den andra. O po so vis gick de hela vejen fram o tibaga. O do räckan va färivorped va de kors allt i sammen o po so vis ble den inte hamsed.

Do tösorna vorpede va di tvungne ti o stå.

Do räckan ~~nu~~ nu va oppvorped so skolle han tass norr.

Do to di vorpepingen af ån ti o to räckan me begge näfvarne o dro den in om ennan i ylor. Va der engen ti o håla ~~in~~ mod po vorpan motte tösen håla imod me bened. Do di kom norr nån to sattes der två skällänneskaft i kosen som vorpepinganne sad.

Do di vorpade fick di noga se etter so di inte tofte nån tråd,

Nu va räckan färri ti o svefve. Hon lass do hen po ett bor. Kastedes sien i en grof väfsje me so många tråde i

röred allt etter som der skolle väfvas. Ti varken o skeftet skolle der varra fire tråda i vårt anned rör. Sien der do va kast i sje sattes follen i räcke ennen.

Follen bants fast i bagröfven po väfven sien lass räckan fram om bröstbommen o sien hen om svefvebommen o so ti bage hen onger brystbommen der en sad po framfjelm o hålt räckan spänd.

sid 15

Den som svepte to fatt o dro i räfvepingen so räfven gick ront men deri mellom so skolle hon re opped räckan me väfsjeen o skällänneskaften so ad räckan gick vackert po bagräfven for de va en särskild konst me de o ble ente räckan rätt posveft so konne hon inte väfva räjtet i häller. Va der mange vorp alna so ad räckan va mied tjock so sattes bagräfs-trissorna ti ad stö ve siorna o bån dras mellom dom i räckan.

Den som svefte fick dra de varste hon orkade forr den andra hålt igen so mie hon mägtede o po so vis ble jo svefningen ganska hårt å drad o ville ilieväl räckan gå snitt so passedes po o lea litt papper mellom, jalp ente de fick di ta ta tibage af svefningen.

Do svefningen va gjord tos väfsjeen af men skällennane måtte ovilkorlien ble siddanes so ad ente skälled kom galed.

sid 15

Sien skolle der sylles o kastes i sje som der skol-
le väfvas me.

Do di syllede fick di plocka tråd etter tråd o set-
ta i rätte sylor.

Kasta i sje gore di me en sjekrog.

Sien de va sylled so skolle der kastes i sje. Ti
varken o skäfted skolle der varre två tråde i röred. Ti due o
dylikt flera, allt etter som de skulle varre.

Va de borre hal linne som väfdes so hadde di tvist
ti vorp o slo linne po mer sellan tvart om.

Twisten skolle do sales fyst ingen han boltades o
garnstickenna motte der etter hänge o tores sien fick di ploc-
ka trådanne arskilde me fingorne.

Do sadd di o hadde garnsticked i näfven o spände
de me fodeblaed eller då villsi di sadd o hadde bened inge i
tvistegarnsticked o tran de ti gollod,

Do di va i lam me o väfde hallinne so le di räckan etter
etter som han kom af bagröfven for do ble jo trådanne mie starkere
kare.

Nu va jo räckan färig to o väfve o de skolle jo tösen
tösen gorre. Gräbban derimod hon skolle håla hänge ve lie me
spolor. Spultningen skedde po en spylterock eller osse po en
rächtig spingerock som der sattes en träping i nockeholled.

sid 15

sid 16

Spultepifvorna gores af gamla kårt o kardus-
papper di va osse af gåsevingeben o rörsäfvor.

Tösen to en spole o granskede han om gräbban
hadde gort han rächtig o va han ente de so fick hon po häcken
forr di skolle varre so ad di ente hamsedess. Va spolen bra so
satte tösen han i skottan o slo skottan igenom skälled.

Nor di spultade fick de ej gå frå en halfärdig
spulta ty do kunde en havande kvinna få lyde på sitt barn.

De e sant do di hadde kast i sje so bants forr-
bingkäppen i räckan o ifrå den gick der forbingstrådanna norr
i framröfven. O onger syllorna bants der vasennen o i vasen va
fodsporren bongna. Vasen o fodsporren va bongna allt etter som
der skolle väfvas. Do de nu tran po fodsporren so ble der
skäll i räckan o derigenom slos skottan me tråden. Do der so
va väfd ett sticke linnedes bag räfven ett hack me stille-
pingen o der etter spänds fram räfven so ad räckan ble lagom
spänd. Sien der va väfd so mied so ad väfsprudden konne sättas
po so sattes den po forr ad håla räckan i rätt bredd elles
hände de ad islätts trådanna ville dra samman han.

Forr vär tråd der slas i - skottan sloss fram
o tilbage- so slas den ti me ett eller två slag af slabored. So
fortsattes ti ad hela räckan va gåd igenom. To sluted tas fyst

sid 16

sid 17

den ena skällännen af so den andra o väfdes so ad follen kom in ti syllorna, men der ble i liaväl en bit som inte konne väfves do räcckan kliptes af.

Dissa ennane kallades vorpenne.

Räcckan va nu väfd o so skolle han jo blejes derfor sydes der tre träamarnor ve var enne i o en del i parvis ve vars en sia af räcckan.

Blejningen forsigick bäst po forsommaren o pingedes fast me särskilte derti gorde träpinge me hofve po dessa pingane stax norr i räcckemarnorna.

Ve middestid so skolle räcckorna stänkes me vann. O de skolle gräbborna gorre. Di fick fatt i en spann vann o sprant längs ve sian af räcckan o öste vann af spannen me den högra näfven po räcckan so ad hon ble våd.

Do de ble kväll so skolle räcckerna tass inged forr de gick vist inte an o la dom lia ude forr do hände de ad di ble stollna.

Gräbborna fick do lof o lua längs me räcckorna o dra opp räcckepinganna som lass ve var sin plas ti ren ti daen etter.

Do nu räcckorna va lösta so la tösen eller gräbban si po knä norr ve deñ ena ennen af räcckan o börje dra räcckan ti se o lea den sammen drana to di o bar dom inged i frå blegeplassen.

O la dem i blydd i en bal vann i köket för natten. Daen etter om marnen lass di ud o toss in om kvällen po samme vis. Dette fortsattes ti ad räckorna va blejte nock. O de dro om allt et- ter väderleken en fjorton dar eller tre vickors tid. sid 18

Nu va änttelien linneräckorna färre ti o klippe ti skjortor eller särke eller lagen eller va de nu skolle begagnes gagnes ti.

Varken väfningen begagnades mest ti skjortor eller särka. Skefted derimod ti lagen. Skjorta, särka o lagen klip- tes af bonemoran säl o syjdes av hinge o dottra eller tösorna. Di syjdes me sytråd som va hemme spongen. Sytråden spans po samme vis som linne me de va jo allt litte nogare so ad han ble jämn. O so skolle han tvinges vackert. Of sytråden gores der granne knappa som syjdes i skjortona. Di knappanne va bra for di gick inte itu do di tvättade o bankede eller manglade. Skjortorna hadde store brede lin ve hals o hånlede. Disa lin gnes blanka me en gniesten. Hellinneskjortorna va bäst o tvät- ta, mangla o gnia. I hallsalined eller kvanen va der två knapp holl ti en stor syllknapp.

Tilläggsblad till "Hören".

ACC. N:R M. 8979: 45a.

När flickorna på efterhösten bredde ut hören på kornstubben för att blekas och allt var vacker(t) och jemt lagd i rad^r och lagd en gråsten på den sist utbredde hörviskan lade de sig ner på hören och läste följande fastbindande rim(sa)för att den ej skulle bortblåsa av höststormarne:

"Ligg som en sten en sten
O ble vid som ett ben ett ben
po fjortan da fjortan da. "

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R

M.

8979:46.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Våren närmar sig.

Efter en tid af ledighet sedan trösningen var slut började ^dgagarna att bli längre då sysslade man med att sönderhugga det under vintern "stuvlade" "pilerised", När man så var i lag med pilrisets sönderhuggning skulle man noga efterse hvarje gren ty "röpilen" lemnade som bekant en hel massa gagnsvirke så t.ex. utaf dess kvistar skulle tillvaratagas de som voro dugliga till "kåsta", men de dugde blott till "moge kåste". De bands med två pilvirar som skars af de "röpilar" som blifvit "stuvlede" föregående år och sedan lades "kåstane" i en graf med vann i ve en torregraf so di ej skulle ble torre.

Utaf andra pilgrenar tog man tillvara dels de som voro dugliga till "riveböjle" de skalades och sattes böjde med det samma i en dertill gjord ram der de fingo sitta och torka eller också skallades de och barken bands om båda ändar så att den sammanhålt pilepingen i bågform hvarefter den kastades upp på "halmtaged" der den fick ligga och torka. Grofve pilgrenar utsågos till "sköfla och kylleskaft", De skalades och sattes in i huggehuset till att torkas. Utaf tjocka rakfläckande grenar gjorde man "fåre och koböjla", hvilka provisorest tillskars i "täl" lebänken" och sattes sedan böjde i hvarsina dertill konstruerade ramar till torkning. Liknande skedde med "hästeböjlarna" hvilka voro nära lika med fåreböjlarna.

ACC. N:R M. 8979: 47.

Man tillvara tog också passande grenar till "böla" som begagnades när man "mejede". Man fick ej håller glömma pil-släktets förökning ty de fortplade sig ej sjelfva man måste derfor efterse och tillvara taga passande "sättepilar". Dertill upphugges omkring 2 m. långa raka pilegrenar, alla kvistar huggas af liksom själf grentoppen ty de vuxa lättare då de voro riktigt stympade. Sedan de sålunda voro tillhuggna sattes de "ud i middingekorran" med blott den tjocka ändan i vattnet der fingo de stå tills de blefvo planterade under en rängvädersdag under våren då ej annat arbete kunde uträttas. När man skulle upphugga sättepilar skulle man se noga efter så att man tog röpilegrenar och ej hvidpil ty dens grenar voro ej på långt när dugliga till ofvannämnda saker det enda den var duglig till kunde vara kåsteskäft ty den var stuf och lät sig ej böja dessutom var den mera rakväxande. Röpilen var således förhärskande här på "syngerslätt" och kännas lätt igen på sina rödaktiga årsskott och på sina å andra sidan gråhvita löf. Hvidpilen kännas på sina gröna årsskott och gröna blad dessutom äro årsskotten så sköra att de vid minsta böjning briste med en knäck och kallas derfor och knackpil. Alla odlade stampilar kallas derfor "röpilar = sejpil och hvidpil = skör eller knackpil. Botanister kunna likväl flera varianter.

Utaf den tredje slags pilen "bånpilen" skulle man

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8979:48.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vid risets sönderhuggning tillvarataga alla grenar som voro dugliga till täckekäppar och "tunnebån". Täckekäpparna sammanband man "snesvis" med halm eller röpilsviror. Af pileriset tillvara togs också gren att fläta risgärdesgårdar med.

Rätt som arbetet pågick med bränslets sönderhuggning kunde det hända att den då mera än nu sällsynta starren kom en vacker solskensdag och satte sig i toppen af "parreträed" och lät höra sina toner. Och vifvorna "viøde ude ofver ängarna o sigderna" der di enligt de gamles tro hade legat i vintersömn under någon "grestue" eller "po bonnen i nån torregraf".

Fågellåten gaf glädje och lust i synnerhet i de ungas bröst glade ropade de "nu sjonger starren o vifvan vier, nu e de snart vår" och värre gick yxan ibland pileriset. Menan de äldre togo saken lungnare ty de sade "vi ska ha vifvefnysan fyst ingen de blår vår". "Vifvefnysan va e de fornod sier di onge som ej vid de" "a de motte du vell vidde din bobbe svarren en an pog. Vi ska jo ha en ettervinter me sni sien vifvorna e komma ingen de bler riktigt vackert vår. Ska vi ha vinter ijen kunne vi inte ha de men de va vinter. Ja je jorde samme me de for nu e snart pileriset hugged o i skovbränned e der inte so mied ris o knobbanne ska vi inte hugge itu for di ska vara ti o gängne.

Ja de har du rätt i sier gårsdrängen forr de fårr ja nock tros po ingen ja får opphoged allt titorstager. sköflebla,

ACC. NR M. 8979:49

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

grafvestager, o horn århofved, årsuflor, åråssa o honvidda och
allt va namn har o træed passer ti ja i kommer inte en gång ti
o hugga knuddor och jöddror itu nu, men di e grønne forr di
ska lia o sejtorres i sommer o so ti ett anned år so ska i allt
få lof o slide opp domtorstgane sien ja får satt skaft po dom,
men ja ska nock båra holl i dom o hogga dom ti mien di e grøn-
ne o nu do i ska i lam me skovrised so ska i se noge etter so
ad i tar vare po alle sonne kroge som di der sidder for di ska
vi ha o spike po vejjsstolpanna so vi kan hængestior o brann-
haganne po domæ medaftanstjufvan ska osse lia po dem. Jamen
den krylingen der sidder rundt om de oppfrynnede greneholed den
kan i ente nyska ti nådd sier pogen. Jomen kann jo sien frågen
den skær ja jo af so ad de bler ronning o sien so ronner ja har
litt po den andra sien so ska han varra ti hösterefstrellan,
namneð kommer jag ei i håg nu, men skall väl få reda ppå det
jag tror vist jag har en ännu på loftet, om der så är skall jag
taga ett fotografi af den tillika med rif. får och kobøjle
(medelformen) o so do du blir stor o ska binge höstelassed so
gorr du allt va du kan so du kan binge nor ti den for dan har
du rätt ti o ta en kyss ifrå tösen som har læst ti di o de
förståss nock o de borre so hon tycker om di so læsser hon nock
so du får kyssen for do rofvor hon do du sticker på ti hinge
ja ska ha meræ foræ ti (po lassed förstås) o so binger du lett

ACC. NR M. 8979:50.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ti en kyss o ska du vinge den ska du kunne bingelassmeen ände norr ti ditte rolia holled (va de en flabb sa han ju kufsaholled) men e de so du ente bär di ad som en karr uden du bär di ad som ett svin so vill nock tösebiden ha mäst bag ti do du stic kor po o do får du skit istället forr o bingelass ti en kyss.

I da ska allt skovbränneriset ble hoged sa pogen Pähr. Ja de går nock om du skytter di so bra som i går svarede gårdsdrängen Ola Blixt, men du ska osse se etter iblant grenane i synnerhed eged om der e nån som kan due tå leknagge for de e inte säkert ad vi hitter nock i ebleträen forr der går jo mange itu do vi ska hugga lejdesäen i hollorna o hönsebalarne. Ja ska nock ta vara po alla grena som duer ti leknagga o stökepskryckor.

De va faselit va de e varmt jemrar si Pähr do de bler litt etter midda ja leor ongertröjan nu forr vi får vist ente nån vifvefryse i år nu e vi jo ende ude mitt i marsmåne o de e ofver tre uvor sien ja hörde ad lärkan hon sjong. Ja nu ska du ente varra dom igen Pähr svarar Ola Blixt forr lärkan de e engen full ti o lide po de fick hin jesellen nock tross på forr do han hörde lärkan hon sjong sjong han nu sjonger lärkan nu säller man rocken o supper opp men tro han fick durt onka si forr sien so ble de rälet vär igen so han frös o hudrade o do so va han nej den fulen som di kaller for lärke de e ingen

ACC. NR M. 8979:57.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ful ti o lide po nej tacka vill ja do Jöken hon gal for do e
der hus onger vår buske.

O har du ente hörd va di gamla di sior ad so lant
forr vårfroedaen som lärkan hon sjonger so lant etter ska hon
tia. Jamen koss svarer Pähr do ska de ble rälet vår lant vad i
april. Ja behålt du borre tröjan po di svara Ola Blixt for elles
kan du gå o forrkyle di so du får kålan elles ska de varra mied
bra o bade i Mars måne ude i en torregraf forr do so får di ente
kålan. Kålan va e de forr nåd froger Pähr a du e jo so dom som
ett oxenödd pog har du ente rede po ad di för i varden hade kå-
lan somme hadde vädaskåla andra borre hväran eller tredaskålan
o do kålan kom po dom so rystedes di i värenda lem som di frös
o de jore ente nåd om di so bäddede dom norr i allri so mange
sängeklär for di frös o rysstedes so ad alla sängeklärna rysste-
des me. Ja nu får du i lammi rised igen elles får du ente ef
me de i da håller forr de går ente of forr de du står här o
sluddror o i marn e de jo sönda o do so Juses der siste gången
forr di som ska ta i mod de gamla stället som lier der västan
om i byen mitt forr Petter Tröels de e jo förståss ente anned än en
en gammel änkeman som den onge gräbbe-stäntan jufter si me men
hon jufter si jo mest for gårens skull som han ska flyta ti elles
hadde hon jo nock tad sin rätte fästeman o ti po köved so ska
hon varra stemor ti en halsnes onge o den älste gräbban e jo

ACC. N:R M. 8979:52.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nästan lie so gammel som hon säl o nu Pähr so får du slynge di o hugge rised o sien so får du ta o jorre en långhalmskarre rektet vacker o ren forr möj som du ska me di forr du ska vell jälpa mannens älsta gräbba o ta imod hinges stemor do hon faller nor af präkesstolen o do får i ha långhalmskarran me jerr do i so står po tjortje golled mitt forr präkestolen so ska i passe po o ha långhalms karran ti ress so ad hon ente faller bardus norr po bare tjortje golled o slår si vinganehalt forr nu e de so sent so ad der e säkert ente nåd anned par som flyer opp o tar imod dom elles e de med lyckosamt do der e ett nytt par som tar i mod dom men nu e de so sent i år so de e tid o ta imod ställenen o ti dess ska di jo varra jufte o derforr får du slynge di me rised so du kan få långhalmskarran ren o vacker ti i marn. Ja nu e de shart slut me rised o de ska ble rolet o se po norr tjocke Magritte ramlar norr af präkestolen men borre ente prästen kör ud mi om ja kommer me långhalmskarran. Ja de bler kansje bäst ad du sätter den udan om tjartje doren. O so va de slut me rised.

Ja du e dogti Pähr ja ska berömma di for far norr han kommer hem frå Trälleborr o so ska du varra kvik o spenne öjen ifrå vognen so får du nock markeskov af han näste gång do han kör ti markes i da so har han jo borre vad o hanled.

Ola nu kommer Far körennes po gårvejen rover

ACC. NR M. 8979:53.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Pähr ja do får du öppna gårvejsporten so han kan köra ing po gåren o so do vo kommer ing o ska ede kvällsmad so ska ja snacka om hor dockti du har vad i da.

Som di nu sidder o sufver milk o brö ti kvällsmad so snackar Ola om hor dockti Pähr har vad i da o Pähr som sidder bag de långa bored midt forr stuefönstred opti Ola e inte lide stolt for allt berömmed men han tier i stille. Ola Blixt snackar om allt o ti sist sier Ola ad sträjs etter midda so hadde när Hammerlöfs Jinssen (sägs när de äro lata af värme) kommed o hegn si po ryen po Pähr ändo ad de borre va Mars måne elles bruer jo den darra ladhongen ente komme för än som ud i Maj eller Juni. Ja han kan varra besvärli nock o få o dras me men so snackede ja om ad tjocke Magritte skolle falle norr ifrø präkestolen i marn o ad Pähr fick hjelpe mannens eldste gräbbe o ta imod na me en långhalms karre o den har han nu osse remd o redd so ad han e so vacker so. Nu har nock Ola dräfved spektakel me di ijen Pähr de e so dant i denna varden ad do di ska jufte so ska di fortales i synnerhid fruentimern do der e många som har villed ha dom o do kallas di po spē ad di ska ta imod dom me en långhalmskarre do prästen har udljust for dom, men do di e döa so bler di berömde. Ja nu e du klog po de Pähr o du känner jo ti ortöjed ad en ska läre so länge en löfver o pisk so länge en lärar o derforr går du ti tjortjen i marn o

ACC. NR M. 8979:54

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

do so får du se hor di ramlar norr.

Ja de ska ja säkert sior Pähr o de e jo osse min-
tur ad gå ti tjortjan i marn, men Pähr tar iliaväl var po lång-
hälmskarren sior Ola for nu e de snart påske o do so kan vi
nock jorre voss nån nytta me na. De va faselet va de va varmt
i Trälleborr i da sior Far vi får säkert anne vär i marn forr
do Tor kommer me sitt långa röde sjegg o locker småbarn udom
vej so kommer Bore me sin vide hue o kör dom inom vej ijen, o
sonne gamla tenj di slår aldri fel o solen han stack jo som om
de hadde vad stoppenåla.

Rätt som Pähr liger o soffer so drimmer han ad han
e i tjartjan o ser ad tjocke Magritte slår kollerbutte af präke-
stolen o håler po o ramla bardus ud midt po tjartje golled so
ad tjolanne flyer ofver hoede po na, ett tu tre e Pähr of red-
den o ska ha fatt i sin långhälmskarre som lior i hoggehused
sien i går kväll do han kommer ud om drägehusedoren i bare sior-
tan o platta benen isar den nyfallna snien o den 2° graders
kåla vintern so ad Pähr väjnar o so står han der o marnar si
litt o so rofver han Ola, Ola, Far hadde rätt de e sifog i da,
men ja ska ilievell ti tjartjen o se po forr ja har led o drimd
om de i natt o de så so galed ud so. Ja kom nu in o le di ijen
so vi sien kan sidda opp o få omkringsjött ti de bler tid forr
krejed kan ente stå o svälte o so har vi jo fyst tjortje i da.

ACC. N:R M. 8979:55.

Do krejed va fored o de hadde udmoged i stall o la o sien et
davre börjede Pähr o byste sine träske o klär me rötebysten
for si de jore ente nåd ad de va snifog forr Pähr va ingen
kärring so ad han lo väred skrämme si o so skolle han jo osse
opp o jelppe ringaren o ringa den ena tjortje klocken forr si
ringaren hadde so liden lön o ti po köved hadde han borre en
näfve forr den ene hadde han blied of me i en toskemasjin so
ad han alltid hadde nån so dära halkarr ti o jelpa si me o
ringe anned o sammen do bejje klockorna skolle ringes o pogan-
ne anså de alltid karravänd ad komme ringe tjortjeklockerna
derforr fick ringaren alltid nån ti ad jelppe si forr ingen-
ting o poganne kivedes många gånge om o få ringa. Denna gången
va vist inte Pähr ensammen om syslan, men som han hade soddet
opp två gånger den marnen o derforr kom Pähr fyst ti tjortjen.
Ettersom ad di skole ringe sammen do di kunne se ad prästen
kom körannes på sovnevejen o slute med de samme som ad han
stannede på anexed so motte ringarne lie lång tid oppe i tjar-
tje torned o se etter do prästen kom so ad han inte jore fel
forr do so kunne de lett hände ad han fick sitt afske på gråt
papper. Som nu tjortjefolked går på tiorregåren for si der
va ente varmare inge i tjortjen än ude so rofver poganne, som
ser better en ringaren, oppe i tjortjetorned nu kommer prästen
körenes ude emellom di store pilerna o me de samme so börjer

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR. M. 8979:56.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

klockorna o rocka fram o tibase oppe i klockestolen o di börjer
o visa si i tornglogganne men si di slår ente forr en di e so
höjt oppe so ad hela klockan syns forr ingen hela klockan hon
syns bler knefvelen sidennes mitt i men sien hon kommer räktet
opp so slår hon. Pähr som hadde fåd äran o ringa i da va ofor-
siktig nock och tänkte nock formied po sin långhalmskarre o
derforr bar de si ente bätter än ad han fick lille präst o haf-
rehest oppsprätte po kajen af klocketappen do di ringde anned
men Pähr va kvick af tjortje tord o sprant lie ofver tjorre-
gåren me en nästu o näfven norr ti Jackopp dyrtids som bode
mitt i huseräcken ve kalentegadan der han fick smord holen me
riga balsam o rättikebrännvin o sien so fick han bunged linne-
lappe om bee i två finganna. Men som nu Pähr va borte so va der
en an pog som fick lof o ringe sammen so snart prästen kom ud-
ifrå anexed hen ti tjortjeleden. Pähr gick nu i tjortjen o opp
o satte si po den norre skonken der drängarna brute ad sidda o
der han räktit konne se präkestolen.

O tjortjen fylde i da som vanlet af andäktie å-
hörare o si prästen va ingen skrömtare forsi han sa regelt i-
frå i sin präka do han hadde tad si en bastant pris snus so ad
helten lå po brösted gör som jag lär men ej som jag lefver o
so sjölde han halsen me ett glas vann.

Efter präkan snackede prästen om ad der ljustes

ACC. N:R M. 8979:57.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tredje gången mellan änklungen Hans Rasmusson och pigan Magaretha Trölsdotter och önskade dem till denna deras förening lycka och välsinelse af Gud som äktenskapet stiftad hade. Och Pähr som forrståss ente tyckte si vara dom forrsi han va varken född eller jord i Domme o ente i Fjyntorp i heller forrsi han va född po Abbekåse fiskeleje hade lievell tängt si ad dores norramling skole skje po ett helt anne vis. Do han so kom hemmed ifrå tjortjan so ville han inte vidare snacke om de men derimod konne han ge godt beske po dom som hadde vad i tjortjen o lieso om hodant di va klädde o nabogräbban hadde so fina träträsko so ad hon hade pringlede messing gorar o han konne ti ponkt o prik si hordane sjört o sjalar o torkle som varende en gräbbe o tös hade po si onger präkan.

Om månda marn so va de minsann bled en räkti vinter o de va nock en halsnes grader kolt forr der sad vide frysted inganti po koladorens spikehoed o so kolt hadde de minsann inte vad po hela denna vinter. Ola sa Pähr nu har vi vell fådd den darrne vivefnysan o de va jo väl ad ja fick of me brännesrised i forre väckan men de va vackert vär, ja derforr kam man se ad do di borre passer si me tiden so går de bäst o i da får du lof o ble inge i hogehused hos mej o der e jo en hel del forr di o sjytte fyst ska du skala alla halmtjufvor, kulle o sköfleskaften elles bler di taledes(sjöra) om di ska torres me

ACC. NR. M. 8979:58.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

barken po sien ska du få lof oålära di ti o fläcka opp rifve-
tänn so di osse kan ble torre ti vi ska slå gresed o deri mel-
lom som du sjötter dessa aebejen so får du håla forr mej nån
gång o sträjs po marnen so ska du håla hånveden men ja spiker
po årjärned. Hånvidden de e vell de samme som årrastärten ja
känner du ente i nu namnen po alla delarna ti ett år fyst so
har vi jo hånvidden der som di sturrer åred me do di drifver
o du får allt lof o lära di ti o känna vår ende del ti namn
forr de ska jo varra af trä alltsammans mer en själfva årajär-
ned o de får smeen lafva o de bler bodd so till so ad de ti
sist bler nästan rent oppbränd po midten do får ja vell si di all
alla namnen på åred jo so e der udden hånvidden åråsen, århof-
vede, suflan, årarenen, blejderne som di ställer de opp o norr.
me o so har vi årkyllan som sidder me sitt skaft po sian of å-
sen i en träklaf me ett båred holl i o so e der länken i mellom
åsen o kärran me fjärsprint for bee änne de e sant denne e osse
of järn på årkärran e der två hjul som går po trä eller järn-
axla me lya forr o so har vi årkarre bolstredme träsaxarna deri
vi setter hamletöjskrogen o po hammelen e der två svingla. O do
vi ska sette pantoflor so setter vi en bredarre karre po som
kalles länkarren. Do alla halmtjufvor. kyller o sköfle o refve-
böjlanne va skaleder o rifvetennen oppflegta o lejde ti torres
po en brådehöll som sad udde ofver hoggehusdoren o udom allt

ACC. N:R M. 8979:59.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ditta hade Pähr jolped Ola do han skulle sette nåd isammen forr
do so fick der altid nån håla. Träploganne e jo forrståss kaserede
rede forr di slapp so dolet o nu har vi järnploga me trästärte
o träåsa ti o den sitter vi forr ud men ti träharran der ska
många nya ten ti o en del får varra po forrlav forr där e all-
tid många som smäller of do vi springer me harran iblan gres-
tossanne o do allt ditte mange va färet so va de lörda ijen o
do so va de härlet vår igen o Pähr fängte ta si en titt hem in-
gen de ble vår. O so om lörde midde sier stostösen som hedder
Kistanna ti mor de va rälet ad Pähr han ska gå hem i marn forr
do han kommer ijen so har han säkert Abbekåse värehoste me si
den darre rälle skrubbehostan ja den e farli forr vi hadde han
der som ja tjente åred forr i forrfjor o do so tjente ja jo mitt
i varden forr de sier jo di so forrstår si pode ad Anorp(An-
narp) ska varre o hadde inte mor som ja do tjente halt räkti
bihanning so hadde vi säkert inte blev of me den darre rälle
Abbekås värehostan di sior forr de jore ente ennendes dogg ad
vi drack röllickete vår kväll ingen vi kröf norr onger dynan
o la voss, men va som jalp aller bäst de va do mor to ett gam-
melt spillekort o vre opp kanterna o la ett lide gråne hanning
po de o sien so kokte hon de i kårted ofver en talljuseloge so
ad hanningen kokte högt i väred o so do de kokt räkted so skol-
le vi slicke de i voss o sien tie stille o dra af voss o ta den

ACC. N:R M. 8979:60.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vänstra svårte hossan o sätta hossehälen po strifverekulan o so vippe hossan rontten om halsen o so tiennes kryfva norr onger fjärdynan o lea si ti o sova, men do vi fick gjort de i tre kvällen so gick hostan bort.

Mor kan osse tro ad Pähr han sior ad der henne i Abbekås der bränner di raf i ställe forr ad vi bränner taljus o tran o de bränner me en mie klar o vacker loge o de luffer oss so godt monne de e sant som han sior ad di kan hitte sont i sjösvolpen de ska varra samme slafs raf som ja har fådd of Tröls Jins dräng han vill jo ha mi ti fästemo o han har gjort ett sont vackert rafjärta ti mi o de ska jo osse varre bra o bäre sonnet ett rafjärta po si. Anne Rosenbäcks man sior ad der e stor skilnad po raf o bärnsten o raf kan di hitte store sticke of här oppe i magelgrafvarne o de e borre raf som e hälso-samt o ha po si o de har osse sonni go os me si.

När Rosenbäck omtalade det för mig att der var stor skilnad mellan raf och bärnsten sade han också för mig på hvad vis de kunde undersöka om det var raf eller bärnsten men det mins jag ej hur det gick till.

O so do Pähr kommer igen so snacker han vell den rälje österlänskan som han snackede do han kom hid o de hadde han nu nästan ventsi af me .Nån gång snacker han de ilieväl so som do han ska si krogen so sier han krågen o do ved vi ju

ACC. NR M. 8979:61.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

knapt om de e en krog i ett rom eller de e en rätlig krog. O so sier han iblann såffan i stället for soffan o han sier alltid nästan ett so brett å eller a i stället for o.o.e.

Om söndan so va Ola o gräbban Johanna me Far o Mor i tjortjan o do va der som vanlet många som gick o skulle höra präkan o de va varenda sönda o heljeda o tillemi onger vickepräknigarne va der fult me folk men onger denna vickan so skolle der ente varre vickepräka forr de va vårfruedaen i vickan o etter präkan so ble de poljust ad om fjortan da so skulle der varre skriftegång, men nån lysning va der ente i da.

Om månda marn so va Pähr här ijenø o do han skulle in o ede so hörde Jinnes Kistinne ad han hadde dådd smittan me si of Abbekås värehosta. Nu kan mor väl säl höra ad Pähr har den darne hostan me si o ingen i maren kväll so e vi smittade alla sammens. Kistinnes spådom gick osse i fullbordan. Di kokte hylleblomme o isopste o di to varme foddeblas bad o i vanned hadde di bodde läjd hö o komenteblommer o alla disse läje örter di säkert plocka Sann Hans aftan men va som jalp bort de va minsann Kistinnes råd. Foddeblasbaded jalp nock forr en del men so ble di so trötte i knäne so di konne knapt stå po benen.

Do di so etter nonne da va blene docktie so va de høj tid o få drad ing litt vårfors forlav o do en vacker da

ACC. N:R M. 8979:62.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gick Far opp i toppen po en byhalmstack o velte ryningen norr
ti den ena bag sien forr Far va altid säl me i arbeje o han
hade julped Ola u huggehused imellom som han öste sädrussan-
ne po lofted. O so velte han nor litt etter litt imod lodoren
ti Ola som stack opp de i logolled ofver lobylden ti Johanna
o Pähr som va mästerstoppare o do de ble kväll so va hela
halmstacken i hus. O so daen etter do di hadde omkringskött
me kräjed so to Ola o skrufvede skäreknifver af knicketöjed
o so sa han ti Pähr ad han skolle gå etter en span vann o slå
i slifvestenstrufved o onger tiden so kärrede han skäretöjeds
knickeknifspån o sånede han me hvid stzandsån som han strög in
i käran sien so dro Pähr slivestenen men Ola han slifte skäre-
knifven po knicketöjed igen. O so gälde de minnsann forr Pähr
o sjötte si räktit so han kunne få skorred vårforrlav av hac-
kelse so han kunne släppa o stå o knicka onger våren forr do
va der inte tid ti de mer än om marnane o mellommålen do öjen
di åd. O de hadde Pähr go rede po o derforr behöfde der ingen
se etter om han sjötte nåd eller inte o de kunne di jo osse
höra i alle husen. O han hadde osse rede po ad di fick varre
försiktie do di skar hackelsen forr di fick potte fram o håle
bossed me den ena näfven men di skar de af me den andra der
va vell en ping onger nån som pott de litt fram do di dro knif-
ven opp men jålped di ente ti o hålt po bossed me kajan so gick

ACC. N:R M. 8979:63.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

de inte o po samma gång so fick di varra forsiktia so ad ente
diffick näfven for lant fram for do so strog fingern me ett
ende tag o derforr e her so många som e af me slickepott eller
långeman po kajan.

Do allt va i årning o stryspånen sad bag ti po
knickekistan to Pähr o smet sin tröje hen i krogen po loen o
so opp i logoled o vällte norr litt halm som han liede opp o
la i knickekistan forse han visste allt forrväl horr de gick
ti forr han hadde säl skorred allt hackelsen ti öjen onger
vinterno deraf fick körne en hel del stobhackelse som stubbedes
ifrå öjen. O so skar Pähr kistefull etter kistefull so ad svit-
ten trillene norr ad pannan po nesan men de jore ente nåd den
torde han borre af me tröjeärmerne o so do der ble en bonke
hackelse so to han en halmtjufva o öste den opp i den ena kro-
gen po loen o hackelsen va han lie so mån om som om de hadde
vad socker. O do han skar so sto han po en pal forr ad han
skulle nä bätter, men po samma gång motte han passa si mie väl
so ad han inte hog den store kniven i knäed do han skar af
hackelsen o so do ente knifven bed mer so dro han opp han so
högt han kunne o to fatt i häntaged me kajan o to stryspånen i
den högra näfven o so me han bed tennen isammen strog han knif-
ven me stryspånen så den to värt anned tag po vår sie af knif-
ven o de so ad ilgnistorna di flö omkring o so va knifven

ACC. N:R M. 8979:64

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skarp igen. Me de arbejed motte Pähr håla po me i flera da in-
gen der va hackelse nock o de viste nocjk Pähr rede po ad do de
de va sommar so va de ett faslet rälet arbej o derforr jore
de ente nåd om vårforlaved af hackelsen sto so ende ti de va
tid o sette ud öjen ve mesommarstid i bland mied for do der
va lided me halm.

Som de nu börjede o torre bätter so börjede
Far o tänke po sin möjmidding so ad ente den skulle lie o
torres bort o derforr börjede Far o Ola o lea den vackert i-
sammen o sien to di i hål me o ösa middingekorrevanned opp po
den ti dess ad den jufve korran va tom o so snart der ble vann
igen so östes de po onger hela våren o sommaren ti di fick
möjed ud.

Men ditta arbejed sa gamle Silov som va sme
o möllare po Hojegårn der di ente fick lof o ha anned en rö-
brogede fekgreg forrsi äggaren va ri nock o so tötte han borre
om röde kör o stude o do han dö so försvant alla hans röbro-
gede stude me o de va di siste arbejstuderna i Skytts härad.
Hans statare hadde osse lof o ha kör borre di hadde röbrogede
om sommaren so fick di bede dem i grafvarna o om vintern so
fick di född dom po gres som di höstade i grovor o po jären
o etter ad de va sonne statare so va di osse omtänksamt folk
o Silov va osse litt djurläkare o va en beläst karr o han dis-

ACC. NR. M. 8979:65.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

puterade me alla imod den gamla seden o öse vanned opp po möjed han sa si ha lest ett lide hefte der de sto ad de va ti o brye Jesper hans öl om di öste vanned opp o opp ingen po möjed o de va aller bäst do di borre jore de slöjt o so lea fast isammen so de inte mulede men de ville ente di gamle tro po räcktitt udan di jore helst som Far o Farfar hade gjort.

Sien so va de tid ti o grafve holl ti alle sätte pilor som skulle sättas di grafde nåd mer än en aln djufva, men pilarne di sattes för det mesta inte för än onger våren do de va rängvårsda o so skulle di ha fehave o hafvegärenen opplejde me ti de ble vår och derforr lass alla norrfallna stena po sin gamla plass o sien lass der jor långs ad po järed.

Ingen de ble vår so skulle jo selletöjed varre lafved o ifall di ente säl kunne me de o de kunne jo ente alla derfor fick di ha sockneskomagaren dit po stället. O so en da tilie om marnen kommer mester säl forre i vejen me silleklemman o sitt fårskingsforkle onger armen och en stökäpp i den andra näfven. Bag etter mäster kom gisellen me sin silleklemme o fårskingsforkle sist i lyngen va lärpogen som bar en lärväska po sian deri syl, knifva, tonga, tal o vox.beg o spannrimmen. Disk o läster kördes der etter sien. Do mäster kom in i stuan satte han ve doren sin sillaklemma o gick sien o helsade po men de gore ente gesellen o lärepogane.

ACC. N:R M. 8979:66.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

No so mester hadde helsed po so va de froga om moran hadde nåd bra skogarn of hampa som lärepogen kunne börje o jore begripa af.

Do pogen fick fatt i garned härrede han de me en kläm om allbuen o mellom fingorna börjede i mellom tommen o slickepott so di andra findrane. Härningen skars af ve tommen po ett eller tre - e de sex gonge ska de skäres af po tre ställen.

Mäster ruller opp en hel studehud po de länge stuebored o deraf skär han den ena biden etter den andra forrsi han skär allt ihopa ti o lärepogen han får sidda o knabbe läred po en sten o jorre bejrespanne. Jesellerna siddor o syor me be repanna po vars enne di har satt en stuf svinnebuste men di får jo förståss o börre holl me en syl o läred håler di me en klämma som di krammar sammen me benen o do mäster inte har nåd o skäre ti so syor han me o onger tiden so snacker han me folked po stället, men jesällerna o lärepogen får nock tie iställe o sidde o stoppe or o sticke i lomman.

Mäster skomagare har liesom Mäster sockneskräd-
dare en hel sockna krönia i hofveskallen di har jo osse kommed ifrå de ena stället o ti de andra i byen allt sien di va lärepoge o soledes har di rede po allt o nu sien di e Mäster säl so har di jo lof o snacka om de o de här jo osse den nya lärepogen o so do han bler mäster so har han jo rede po allt va bode

ACC. NR M.8979:67.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hans mäster o di andra i byen har hatt reda po.

Mäster kan t.ex. berätta om ad Fru Ahlstads tjortje har ståd onger syndefloden forr di har hätt sniglehus i torned o po tjortje hvalfved. O ad byen hedder Fru Ahlstað forr de ad der va två fruar som skulle gå ti tjortje o som di do sedder o hör po präkan so kommer buarackarna i tjortjan o bider dom di bler do so disporatande galna so ad di sier ad hella tjortjeskepped ska rifves nor o di bye ett nytt so ad di ska o ble bidna af buehonganne inge i tjortjan o förso skulle di ente gå di o so böjde di om tjortjeskepped o der etter kom di ti o hedde Fro. eller Froe - som somme inu sior.- Ahlstads Kirike. O samme fruor böjde osse Stora Markie by o Stora Markie går o de va ude i ödemarkerne o derfor kom de ti o hedda Markie o mäster hadde osse rede po ad torned hadde vad 4 alna höjare o ad de ville falla do di ringde o so motte di ta de norr o hänge klockan länger norr o do bröd di ud di näste tornglugganne (Efter kyrkobock antecknin skedde detta 1753) o en gång motte di ta klockorna nor forr de ad torned va sprucke o do hängde klockorna i en stor alm po tiorregårn och do di ringde den store klockan itu hadde di ringd for li o so ville ente klockan håla opp o slå o so skulle ringaren ta o håla knäflingen men han slo i-liaväl o do kom der en reftott i mellom o do so sprack klockan. Mäster hadde osse hörd ad de skulle vare do en bell vata men

ACC. N:R M. 8979:68.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

men som di bant korn den daen klockan sprack har de nock vad en reftott. O beje mästarna di viste osse rede po var ende släjting ti vär enda person i hela byen om de so va froga om syslinga o o lidd der etter o de va jo osse tvonged ad di de skolle ha forr do de va froge om gille so va de jo di som skolle ud o bjude eller åtminstone dores jeseler o som budet skulle framføres muntligt o derfor so gälde de jo o ha rede po slägten ty do de va när slägt so skulle di jo bjudes me hela familjen o va de ente so när so va de jo borre man o kvinge som ble bjudne. O va de ändo länger ude so va de borre mannelav liesom byrotelaven for di skulle jo bjudes etter de gamla gilleslaved me garanne entan de va slägt eller ej.

Nu kommer osse snart Höjegårens folk ud o ska lea po gärnen omkring pilehäckane o do går di udan vidare ing po naboens jor o grafver o leor po jared o di tar säl o höster alla pilarna änskynt di står flera alna inge om skällstenane o de e sammer dant me alla pilejären ad di store ställenen har tad si rätt o plantera po dom o tillome so har di såld ställenen o di kör ilieväll ud po en ans jor o tar pilarna år etter år allt etter som di stuflar dom men di små kan jo ingenting jorre forr do di e du me nämnd o dommare so får di jo rätt eller om di kan mudde dommaren se t.ex. hor de gick i Annerslöf po tinged där der va en man som hadde tad ett sticke jor ifrå

ACC. N:R M. 8979:69.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en fatti o so ble han stämd o han ble dömd ti o svära so do
han skulle svära o dommaren börjede o lese ja lofvar och svär
sa han ja safvar o sjär, dommaren los som han ble ari o sa, ja
lofvar och svär, ja safvar o sjär, sa, mannen är jo galen kör
ut han o do han so gick ifrå dommaren so sa der en ti han, du
slapp jo lett ongan bror, ja de fick guf nock minne studde tros
på o sammerdant e de me allt här i varden ad den store o starke
tar ti rams, men nu ve den siste lantmetningen so ble ändo
Höjegårsens kloge po ad di ente råde om mer än hala pilevallen
for lantmetaren satte skällestenen mitt oppe po jared o de mitt
for nesan po dores ombud for si han ville ente luve i meta sien
han va död de e här nock af endo som jor iblan o kvällanne kan
en få se sondere löktegubber di kaller o de e ente nåd anned
än som landtmetaren som har stolled jor ifrå di små o nu sien
di e döde so får di luve o jore om skällen o var gång di stan-
nar nar skolle der vad en skällsten o so får di luve förjämt
so vide inte nån e dristi nock o fulle etter han men do får di
ha so många skällstene me si so di kan sätta en hvar gån han
stannar. De va en gång en skomagare som to en posse skoplye o
jore si dristi o fylde etter o vär gång löktegubben stannede
so sa han här etter e rätt skäll här sätter ja en ply sa sko-
magaren o so sprant di hela natten do do de va maren so hade
skomagaren inte fler plya o do solen va färig ti o stå opp

ACC. N:R M. 8979:70.

so sa lantmetaren for siste gängen här etter e rätt skäll
här står ja säl sa skomagaren, o so sto solen opp o so ble di
fri beje.

Söndekvällsdansen. Mor kan tro ad i går kväll do de va sönda
o vi va oppe i byen o do de va bled litt mört forr de va jo
temmelit sent som di kaller forr skålekagan o som vi do sad
der po stenane ve hullebuskanne so ble Pähr ovänn me nån and-
ra poga o som Pähr va en österlänning so va der ingen som vil-
le jälpa han men han har jo ente glömd mongen himma do han
går ti byen som Jackobb Hans pog o do di börjede o jorre narr
of han forr de ad han iblan snacker so brett po å o a so sa
han va vier du Ola hott som sked i en pott, hör du Kristen
ett holl po helen o två po vresten de sior Kristen o två kro-
gede käppe i en sjäppa de sior Jeppa, e du me Hans Brask som
mikede vår katt Juledass natt do du lå po en fjel o sov po din
sjel ad om ente mikan hadde gåd i tu so skolle du led der o
pikad inu. Alle poganne di lu o rofte pär vär, pär vär, men
Pähr han själde dom o de gick som en käpp i ett hjul so ad di
ente konne få so mie som en syl i vared borre som käflan gick
po han o Pähr han rede si som en hel karr. O do ble di andra
poganne arge o sa vi skider i dej pär vär o so sprant di him-
med o do so rofte Pähr etter dom ho nu ska di hem o lära si
ti o skide spistpo flaskor fyrt ingen di kan skide å mej.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8979:7/

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sien so va der två dräge so kom i lam o slos om Jeppe Tröls gräbbe der norre de e rent ovardet ad di inte kan varra sammen o ha rolet nu som för uden ti o ble ovenner. För so gick jo gåresonner o dottrar i salskaf me tjenstedrägarne o tösorna men nu for tiden e di jo for fine so di äkste-merar inte de o de kan en jo ente ondre po i häller for di ska jo alltid slass om tösorna do di ska gå hemmed. Den derreJeppe Trölsegräbban de e en räli en for hon jor ente nåd af vem der går me hinge hemmed o derfor bler di ovänner om hinge for do der en kar föld henge hem en gång so vill di osse fölle me hinge näste gång men so kan ditte harne fårelåred la en an föll fölle me si o so bler den andra ari o far po knydet po den o so lier di der o balfegtar.

Nor April va kommen so kom osse vuftepogane i tjenst o do di ente va so gamla so fick di lära si ti o sjutte lett smott va di kunne o va i allmenhed i sällskav mi di andra storre pogane som kalledes harrepoga forr de a de va di som skole springe me harren onger vårarbejed.

Disse harra harrepoganne di skulle jo nu drifva alla slafs hys o spetakel me dom so ti exempel kunne di si ti vuftepoganne kan du si Månstorpe göfle. Månstorpe göfle sa do vuftepoganne de står en häbbert som du sköfle fick han do ti svar. Kan du si Månstorpe glugge o nova han sa de so fick

ACC. N:R

M. 8979:72.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han ti svar der står en häbbert som du ska hugga.

Kan du si bolltofta ti tjur 30 gånge i ett åne-
dra o håle forr nesan po sammegång. Men vuftepoganne försökte
si po o si de so sa harrepogen, va hidder din far ? va hidder
din far O Bolltofte ti tjur. Bolltofte ti tjur rofte vuftepo-
gen de varsta han kunne. Och flera liknande strofver blefvo
de examinerade med.

Sien di kom i lame i sjutte nåd so gick de jo
osse men sträjs do di va komme i tjenst so va di jo fasetet
bode bleje o najne o mägtede inte mied o ti lie va di jo fase-
lit domme i synnerhed do de va den fyste tjensten som di jore.

Ett af di fyste arbejen di gjore va i allmenhed
ad di fick ud o plocke opp små kvista o spåner onger di stufle-
pilorna eller osse so skolle di gallra pantoflorna i pantofle-
källaren. Ja mins särskild en pog som kom i tjenst en vår, det
va den förste tjensten han gjore o de va jo so godt som po
hans fädernes stam han kom ad tjena ty hans fader var föd der
o han säl sträjs etter ad hans far flyttad härifrån. Jens va
ett par år äldre än som ja o so ble vi kommoderade ti o galra
pantoflorna i pantoflekällaren. Vi to do ti bons me de samma
ve doren o forfyllede sien bonnen o la di store pantoflorna
i en korr di små i en an o di skämde i en höj forr si säl. O
do en tid va gån so kom Ola o skulle se honn vi bar voss ad

ACC. N:R M. 8979:73.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi fick do beröm of han for vi ente gjore som andra poge o to litt här o litt der o inte fylde bonnen, men vi lå o galrede pantoflorna snacke Jins om en del skol ämnen som jag ej var kommen i o so ville han visa mi i Philstrands räknebog för han va en mästare ti o räkne o do de ble syndemarn so va han o Pähr i lame o skulle räkne ud horr många gänge sylindern gick rondt mens ad öjen gick rondt en gång. Pähr som ha harrepog posto ad di ente konne räkne ud de po anned vis än som o räkne etter po sylindern men Jins posto ad di kunne räkne de po hjul kogganne o han räknade do alla koggane po bodde store o små hjul o fick ja tror de va 384 gånger. Pähr räknede so ad han ble sve ble svitt men han konne ente få de ens var gång o sien kom här en som ga Jins rätt o do ble jo Pähr ente so lide snopen. Jins va en pog som der va gry i o han hadde gåfvor so ad han sad öst i skolan i flera år o sien so har han nästan genom själfstudior lärd sig både engelske o Indiska o kan skrifva stenografi lie for som en snackar. O flera gamla personer i Fru Alstad sa norr han hadde prediked i korken om hans mor, som löfde längst af hans föräldra, kunne väl aldri ana ad hinges pog skulle om nonne år få rättihed ti o bäre prästkappe o krafve. Jöns Nilén har nu varet miskjonär i Indien i flera år.

Sien de ble vackrare da so skolle vuftepoganne ud o plocke sten po klöfverstickena o for de a di skolle va

ACC. NR. M. 8979:74

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

doktie o plocka frist so skolle di ha 4 stufver gumpekarrefol-
len. Som di nu skolle ud o plocka so fick di ta mogebören me si
o plockade i ett forkle eller osse so hålt di stenen i näfven
ti di la dom i bören, som di rullede i en fläckefår o to två
rya i vår bredd o do di do fick bören foll so di inte konne ryl-
le mer so stöfte di ud dom i en liden stenkunne po ryen sien
der do va ti sådd so skulle harrepogen jelpo vuftepogen o samla
opp alla stenkunne i en gumpekarre o köre ti rätte stene-
kunne. Do di körde omkring o samlade opp stenen va di mie noge
so ad di inte sköfde opp klöfverna derfor fick di nästan ploc-
ka opp stenen i gumpekarran. Vår kväll so skolle ditabrulle-
bören me si himmed so ad di konne moge i laen ti kväll o so
skolle jo osse bören varra himma ti om marnen do der mogades.

Do di hette en liden hvid sten (mjölkkvatrs)
kalledes den forr blingesten o do skolle di tie i stille o snyt-
ta po han o so blynge so ad yelågen präsedes hort i sammen o
so kastedes stenen bagläges ofver havede o do di hörde han
fallt norr konne di börje o se igen o gå fram forre udan ad se
si tilbage, gjorde di ente de so ble di blinge.

ACC. N:R M. 8979:75.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den svarta halta hunden.

(Berättad för mig när jag var liten af mor. Hon hade hört den af sin faster Gunnells hvilken berättade en hel massa sägner, m.m. Gunnells Hans dotter var född i Lilla Ahlstaad 1802, således är detta en ortssägen.)

Det var en mäktig konung som var ute på jagt hur det nu var förföljde han villebrådet so' långt bort so' att han blef alldeles villse och ej kunde finna rätta vägen hem igen. Som han nu rider och ej vet vägen möter han en stor svart och halter hund flera gånger. Tredje gången frågar han hunden om ej denna kan visa honom rätta vägen hem igen. Hunden lofvar göra det om konungen vill med ed lofva att han skolle få den första lefvande varelse han träffar när han kommer hem. Som konungen alltid brukade träffa en liten pudelhund först när han kom hem lofvar han med ed att den svarta halta hunden skall om tre dagar få den lefvande varelse som först kommer honom till mötes. Med detsamma visar hunden konungen rätta vägen hem. När nu konungen nalkas sitt slott kommer hans yngsta dotter, som varit mycket orolig för sin far springande honom till mötes och med glädjetårar faller hon sin fader om halsen. Men han kan ej besvara hennes glädje. Inkommen berättar han sitt äventur med den svarta halte hunden och den olyckan att hans älskade yngsta dotter först kommit honom till mötes. Drottningen finner

Aa 425

ACC. N:R M. 8979:76.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på råd hon öfvertalar sin ena tjensteflicka eller hofdäm att om tre dagar skulle der komma en fin karitt för att afhämta henne som brud åt en fin herre. Hofdämen går gärna in på lurendregariet. När nu på tredje dagen en mycket fin och ståtlig karrit förspänd med tvänne hinstar rollade upp för kongetrappan för att afhämta sin lofvede ersättning går Drottningen (Konungen kan af sorg ej gå ut) herren (hunden) till mötes och säger att hon kommer så snart hon blir kläd. Hunden svarar att hon behöfver ej klädas utan hon skall komma genast.

Hunden bråtar emellertid och om en stund kommer hofdämen utklädd i siden och atlas, men hunden säger att det var ej henne att kongen först mött vid sin hemkomst utan den rätta skulle fram. Drottningen försäkra meller att det så var men hunden säger nej och hotar med olyckor om ej den rätta varelsen lemnas för att gifva kraft deråt slår han smäll så det "rongar" i kongaborgen och kör rundt på borggården så det glor under vagnshjulen och hinstafötterna. Drottningen får då medgifva att det ej var den rätta men hon vill än en gång lura hunden och kläder därför ut en yngre hofdäm.

Men hunden vill ej heller godkänna denna utan hotar och slår klattsch samt kör så att gården står i ljusan låga. Nu äntligen förstår drottningen att det gäller fulla allvaret och deras älskade yngsta dotter fick med detsamma komma ut hvar-

ACC. NR M. 8979:77

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vid hunden ropade att nu kommer den rätta. När hon taget afsked af sina föräldrar och systrar bar det af bort det värsta tyget hålla kunde. Långt omsider kommo de till en borg der skuten körde in. Här var hunden en manlig varelse när han om nätterna låg när sin eröfrede kongadotter. Om en tid födde hon en son, men fick ej se honom vidare. Om ett och två år der efter hände liknande men de försvunno också (Jag minnes ej på hvad vis och ej håller på hvad sätt de fingo dem igen som de sent omsider fingo.).

När tre år voro gångna så skolle hennes äldste syster hafva bröllop ty hon hörde bröllopsklockornas ljud. Hon frågade då sin herre och man hunden åt om hon fick taga hem på sin äldsta systems bröllop. Hunden gaf henne tillåtelse dertill mot villkor att hon ej talade vid någon i enrum och så skulle hon medfölje så snart som hunden trampade henne på foten.

Hunddinnan kom hem i en extra fin karritt och var utterst ellegant kläd. Hemme blef glädjen stor ty de hade hvarken sett eller hört af henne sen hon reste. När det led något utåt så trampade hunden henne på foten och så måste hon genast medfölja utan att få enskildt prata med sin mor. Om ett par tre år hörde hon åter bröllopsklockorna och fick på samma vilkor resa himmed. Äfven denna gången fick hon ej heller tillfälle att tala med sin mor denna gången var hon så uterst elle-

ACC. N:R M. 8979:78.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gant klädd att aldrig någon sett dess lika. Så snart hunden trampade på hennes fot måste hon genast medfölja. Modern satte sig emellertid före att om hon än en gång kom hem så skulle hon passa bättre på och fråga hur hon hade det. På sjunde året hörde hon åter bröllopsklockorna och förstod då att hennes bror skulle hafva bröllop. Äfven denna gång får hon lof att resa hem under samma vilkor som de andra två gångerna. Denna gång var hon så utterst ellegant så att det ej var att gämföra mot föregående gånger.

Nu satte modern sig för att få prata med henne, hvilket också lyckades. Hon frågade hur hon hade. Dottern svarade att hon hade så godt hon önskade och om natten var hunden en riktig man. Modern rådde nu dottern att hon skulle titta igenom en syring som hon lemnade sin dotter och se om han äfven då var man ty då var hunden en verklig menniska hvilken blifvit af en hexa förtrollad. Så snart hunden äfven denna gång trampade henne på foten måste hon medfölja.

Hemkommen tager hon om natten och se igenom syringen då hon ser en hvacker prins stå framför sig. Han säger hva har du gjort ? Nu har du gjort det bra hade du väntat litet så hade förtrollningen varet häfd. Nu blir jag deremot en fogel och får flyga hela vida verlden omkring och du får följa efter och i hvar kongarike sätter jag mig på taket och der får du gå

ACC. NR M. 8979:79

inn o tya (tigga) medan jag sitter på taket och sjunger. I det första kongariket satte han sig på ryggningen och sjung medan hon gick in och tigde. De fingo då stert på den vackra fogeln som satt på taket och sjung så vackert. De ville köpa densamma när de fingo veta att det var hennes. Hon sålde den för ett par guldkor. Så snart de kommo ut och skulle taga fogeln flög han till ett annat kongarike, och hon hade intet annat att göra än att följa efter. Här satte han sig åter på taket och sjöng medan hon gick in och tigde. När de fingo veta att det var hennes fogel som satt på taket och sjöng ville de köpa densamma. Hon sålde nu fogeln för en guldklädning efter att de bjudet än ett än ett annat för fogeln. När de skulle taga fogeln flög den åter till ett tredje kongarike och hade ej annat att göra än att följa med. Återigen satte han sig på ett tak och sjöng medan hon gick in och tigde. De fingo också stort förunder på den vackra fogeln och hans sjöna sång och ville ovillkorligen så snart de fingo reda på att det var hennes köpa densamma. Efter lång akord säljer hon honom för icke mindre än Drottningens guldkrona. Som detta tog lång tid hade fogeln fluget i väg, men först hade han bitit sig i ena vingen så att det droppade blod. Hon fick nu följa blodspåren hvilka till sist gick öfver ett stort isberg på hvilket hon glattade lik långt tillbaka som hon kom fram. Till sist fanns det ej något annat att råd än att låta sko både

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8979:80.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sina händer och fötter för att komma över. När hon äntligen kom öfver kom hon till en stor borg der hon trött gick in och vilade sig samt tigde läggande sig på kökstrappan ty der skulle vara bröllop i borgen och en trollkvinna hade omtalat för henne att det var med hennes hund att brulloppet skulle stå.

Som nu tjensteflickorna kommo ut och ser tiggerskan ligga på kökstrappan med uterst finne guldskor på går de in och pratar om det för bruden hvilken af nyfikenhet går ut för att se tiggerskan med guldskorerna. Bruden fattar ett fasligt begär efter skorna hvilka hon ovilkorligen vill köpa. Tiggerskan vill icke sälja dem med mindre hon får ligga när brudgummen den första natten. Bruden går till sist in på vilkoret ty hon tänker som så att hon nog skulle ställa om så att det ej blef någon fara med det, men att vara klädd i guldskor det var då något som var värdefullt. Tiggerskan går men om en stund kommer hon igen och lägger sig på trappan klädd i den finaste guldklänning som någon sett i det landet. Pigorna som ser det springer genast in till bruden och omtalar detsamma. När nu bruden kommer ut och får se den fina guldklädningen vill hon ju naturligtvis också köpa den. Tiggerskan vill ente på vilkor afstå den med mindre hon får ligga när brudgummen den andra natten också: Bruden tycker att det fristar på men som hon har så stort behag för guldklädningen så går hon till sist in på kö-

ACC. N:R M. 8979:8/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

pet och får också guldklädningen. Tiggerskan går åter bort en stund och kommer sedan åter och lägger sig ånyo på kökstrappan nu klädd i den vackraste Drottningkrona af guld och "rälia" (ädla) stenar som någonsin skådats. Pigorna blir förvånade på denna mystiska tiggare och springer "me ånen i halsen ing ti bruden o snackar om de". När bruden kommer ut och ser den hvackra Drottninga guldkronan vill hon ovilkorligen köpa den också. Men tiggerskan vill ej på något vilkor afstå den på annat vilkor än att äfven den tredje natten få sofva när brudgummen. Detta fristar ryselit mycket på för bruden att hon ej skall få sofva när sin brudgum på hela tre nätter, men hon får likväl så stort behag för guldkronan att hon går in på vilkoret.

När hu fösta bröllopsnatten kom bäddades der upp en mycket fin säng i sängkammaren dit tiggerskan förklädd leddes och sen brudgummen också kommit i sängen bestods der ett glas vin på vardera. Men det glaset som var rett åt brudgummen hade hade bruden slaget sömmedel i. Om natten höll bruden flera vakter utan om dören för att de skulle kunna berätta om vad de taget sig till. Då tiggerskan antog att alla sofvo börjede hon att kalla och ryste brudgummen och ropa "vak upp, vak upp du Danmarks Konungason ty jag har med fått vandra hela vida världen omkring och för din skull måste låtät sko både händer och fötter" men hur hon ansträngde sig fick hon honom ej vaken. Om morgonen

ACC. NR

M. 8979:82.

berätta väcktarne för bruden vad de hört. Den andra kvällen gick det sammerdant till och när de tagit vinet kom brudgummen i lika djup sömn som förste natten. Hon låg äfven denna natt och kallade med samme ord som första natten men allt förgäfves. Hon blef nu klok på att han fick sömmedel i vinnet. Tredje kvällen tänkte hon att passa sig bättre ty lyckades det ej nu var allt förgäfves. Då det nu på tredje dagen blef kväll var hon kvick och tog det åt honom ärnade vinglasen och slog det i sängen. Då det nu blef natt och hon antog att alla sofvo ty hon hade ingen aning om vakten vid dörren, började hon åter "Vak upp, vak upp, du Dannemarks konungason ty jag har med dig fått vandra hela vida verlden omkring och för din skull måst låta sko både händer och fötter". Nu blef förtrollningen löst och han reste med henne till sitt kongaslott. Och der bygge de nu bo och der lappa de sko o kryfva till hemmelen på hafra skalor.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8979:83.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Våren. Börjar vid olia dator i blann kan de vara foll vår i sluted of Mars andra år blir det inte för en som i sluted of April eller i början of Maj, men i allmänhet förhåler de si so ad de bler harretort in ti Påskedana o do e de mie bråt me skreningeharrningen so ad den ente lior o bler forr torr so ad inte harren bider po.

För, do de gick po de gamla vised, so do de om våren ble tort so ad di konne börje vårarbejed so skulle di fyst plöje ti ärtor forr di skolle sås po nyplöjd jor o men der va musk i joren.

Som di nu skulle börje vårarbejed so skulle der den fyste gången spännas forr tröplogen inge po gårsplassen o forr ad de skulle ble vackert vårvär onger hela våren so skulle di spanne forr me bällvantane po o forr ad di skulle ble letta ti ad udjorre vårarbejed so skulle di side po plogåsen o ede Julekavringe (Dragarne skolle osse ha en bid af Julekavringen) ingen di körde. O sien di do fick allting färet so gick plogkaren hen midt forr draxne o skröf ett kors po steno- ren mi snärteskafted o so la han en yse der o so skolle di köre åsta over ysan o ud po marken o plöje ti ärtor. Ryanne toss åta trin breda so ad der konne ble två sägånge po vår ry.

Sien do hela ärtasticked va färet plöjd so sådes ärtorna i drifningen (olöjningen) o harredes tvetingt norr, men

ACC. NR M. 8979:84.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

de ble i allmenhed inte tromlede för än som di va tre eller
fira tom höje.

Sien de do va blev harretort po skreningen plöj-
des alla fläckefårer igen me plog o sien so skolle den harres
tvetingt po tvart, men va der nån våde pletta so fi di inte lof
o harre derofver ja ente ögen en gång fick lof o gå po de våda
förr si förr vär häste trampe po de våde der ble en tisle o
ifall de ble harred vott so ble de aldri tort mer.

Do skreningen va harred so skolle di börje o två-
re ti korn me år po de om etterhösten skridde klöfversticked
o allt etter som di tvårede so skolle harrepogen ha tiharred
förr värt mål, de gälde do ad han va lett i benen förr do han
gick de ene drared eller oppad backe so skolle han springe me
harren om igen po samme dra o springningen stälde jo alltid so
de gick norr ad backe o so motte han ofvergå de ti han fick tos-
sanna itu o stucked ble fint o ble der gresrydder i harran so f
fick han löfte opp han. Sien di do hadde tvåred ti korn o dröf-
ve opp me åred alla pletta po jorlotterna som va tossed o rälet
so börjede di o så blansä o hafre.

Som di do börjede o så förr allvare so va de ett
mie stuft arbej förr den som såde motte så om marna o mellommål
o so fylle öjen unger måled do de va po mindre ställe po di sto-
re hadde jo en nock o så ifrå marn o ti kväll vär ende da. Ja

ACC. NR. M. 8979:85.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mins då di sådde med hand på Höjegåren att gårdsdrängen sådde med både händerna fram och tillbaka på vongens rya han kunde då utså en 13 - 15 tunnor per dag.

Etter ad säen va renharped forr våren måldes den opp o kjördes eller bars ud po lotterne o do nu såmannen skulle så so to han sålöfven o bant en texjor i bea örnen om han såde me borre en näfve do han bar han litt po sian po maven men va de so ad han hadde mied o så so sådde han me beja näfvene o do hade han en sårem som gick ofver axlerna ud midt om sålöfven som do bars mitt po maven. Sien di do hadde tad sä i sålöfven o hängd han po så vis a do di tran fram me de högra bened so slo di en näfve så me den vänstra näfven på högra sian of såkasted o do di so tran fram de vänstra bened so slo di en näfve så ti den vänstra sian of kasted me den högra näfven, o va de ett halt såkast (4 steg) so slos der en näfve såä ti vär sia me de högra näfven forr vär gång man tran fram me de högra bened. Såningen skedde alltid po ry eller annan särskild ingfärning af åtta stegs bredd.

Do der nu va såd so konne di ta ud so fort som di hadde et davre o do börjede di o drifve norr säen me år o do skolle di ta nette o vackra fårör äfven gälde de ad konne köre rakt for de syntes hor di hadde körd do säen kom opped o va de do kroged so gjore di andra narr af de o sa add di hadde körd

ACC. N:R M. 8979:86.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som studdepiss o dräfve norr säen.

Do di skolle drifve norr säen so skolle di köre po tvart imod som der va skredd o drifkarren skulle gå po de dräfne o sture åred me den ena näfven o do han kom tå ännen so vände han o körde tibage i samma får men do fick han styre me den andra näfven. Forr de mäste körde han säl o på 1880 talet hade der ingen, med undantag af Höjegårsens, mer än ett par hästa för hvarje år, men de gamla säga att forr hade de ett par studie o ett par hästa för varje år ibland fler. Höjegårens har jag sett att de haft 4 studie med två fullvuxna tio köre o en ti o håle po åred. Studana dro me ett og o hadde borre en lina i mellom si o ref om hornen ti ad stura dom me. Höjegåren va de siste stället här norre i Skytts härad som di hadde stude po o for öfrigt har ja inte sett stude po nåd anned ställe här norre. På Höjegårn såldes di 1902

(So snart ad de ble de fyste rägnvared i april måne so skolle alla körem liennes släppes ud so fick di enteluss de åred)

Ve ti tiden tos der in men ingen dess so skolle harrepogen ha tiharred allt so de inte lå o ble tort och forades ti midda o so åds der linnemida o do di do ve 12 tiden hadde et midda so tos der ud igen o körde ti klockan ble 4 eller $\frac{1}{2}$ 5 do di to hem ti middafton men do skolle inte ögen stå läger en som

ACC. N:R M. 8979:87.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ad folket åd o derförr so to di ente sillane af dom uden di fick ede sitt för me sellanna po men bröstkjedjorna va ilieväl ud knäpte so ad bofvanne konne svaless o ifall di hadde anlag ti o ble brydna so tvåtedes di me kalt vann i vanningstrued hvar gång di kom hemmed ifall di vannade i en graf so to der litt kalt van i en span som di do badade po bofvanne inge i stallrommed. I synnerhed va de nogt di fyste vårdana o passa hastanne so di ente ble brödne förr do va jo ente hästana vana ve o dra o de va i allmänhed osse mie varmt onger den fyste vårtiden.

Ti kväll toss der hem vi solnergången, men di gamle omtalade ad do di va harrepoga so motte di harra so länge di kunne se o ud igen om marnane ve 2 tiden o po samma ställen gick hästana lösa på den kring böjde gåren om natten o åd sä af ett stort bagetro.

På så vis fortsattes vår arbejed da etter da do de va torrväder tills all säen va norrdröfven o do de ble sönda so skulle der ströss onger öjen om marnen so ad di kunne lie blytt förr de di do hadde ett si mätte so la di si.

Etter hafren sådes kornet, men ti korned skolle joren varra oppvarmd o derfor gälde jo den gamla regeln ad korned ente skulle sås för än som parreträen blommade o derfor skolle di jo ente så korn för än ud i maj måna, men redan 1870 sådes likväl kornet i April såvida de hade jorden tvärad o tjen-

ACC. N:R M. 8979:88.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lig dertill.

Som en gammel skick gälde det att när de skulle börja o så korn so skulle di ha eggekaga o stegt sul ti midd-aften.

Korned dröfs norr me år liesom hafre o blansäd, men etter som denna jorn va tväred so va den lös o lättare o drifva. Den dröfs nu po tvart imod tvärningen o harrepogen fick springe värt anned dra me harren nu som do di hadde tväred.

Den daen di skolle så de siste so skolle di ha såkager ti linnemidda. Såkagera va so kallede stenkager, (äggplettrar) af milk, egg, videmel o rifvede pantoflor o bagtes po ett plettejärn. Ti linnemida fick nu vär en so många kager han konne eda me hanning eller sult ti.

Som di nu hadde tisåd so skolle di ud o steneagern o do spändes der en häst forr en gumpekarre o alla poge gräbbor o tösor di fick nu ud o onger harrepogens ledning kördes der fram o ti bage po di nysåde stickena o alla stena som va stora som en knyttnäfve skolle plockes opp o köres i en särskild stenebonke.

I fall ente pantoflorna va satte so sattes dessa osse nu so fort som joren va bled tväred ti dom. Der forr ud o skolle di varre skorne i sticke so ad der va omkring 3 yen

ACC. N:R M. 8979:89.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

po värt sticke osse skolle stickena ha led litt so ad saften
hunned torres i såred. Pantoflorna som sattes va af flera slafs
små vinterpantoflor, di tidie rosenpantoflorna ble fyst. kända
i socknen i början af 1880 taled do kyrkoherde C.R.Wulf härstä-
des börjede att sprida dem härbonkring.

Norr di skolle sätte pantoflor so sattes den en
lång karra po åred so ad de ena hjuled kunne gå i fåren men di
bylkede o so va der bongen en pilekäpp som va lia so lång som
lång karren mellom ögen so ad di fick gå litt ifrå hvarandra.
Ettersom nu drägen bylkede so satte poge o töser pantoflorna i
råsorna me yenen oppad (va ilieväl ente so noga) o po ett af-
stånn ifrå hvarandra af en träskolängd, men di satte pantoflor
bar di dom i ett forkle, men pogane hade mie svårt for ad få de
ad stanne forr di hadde jo inga hofter som gräbborna o der forr
motte gräbborna bingge om forklebånen so titt po dom o de ville
de järna. ✓

Sien pantoflorna va satte so flägte drägen bylkan-
ne so ad der ble bylka ofver di satte pantoflorna i blann fläg-
tes borre väran strågs iblan vär alt etter som der va tid ti.

Hör o hampa sådes ju me onger värarbejed men de va xj
jo borre nån kapper of vär sort o bedor skolle sättas do de va
Bede (27 maj)

Do so allt va såd so skulle de jo osse tromles.Är-

ACC. N:R M. 8979:90.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

torna skulle jo h alst troml es sien di va 3-4 tom for do va di inte so sköra som do di nysen va oppkomna o den andre s aen ble de m asta gångerna osse broddtromled. Tromlan som va af en 0,6 m. tjock o 2 m. lång ege eller b ojeknobb me krogede tr ak afte o tr astufvor o trästång va ente so lett o k orra me i h ornorna do di skolle v anna forr do g alde de o konne v anne r akted so ad ente tromlan assede i synnerhed do di broddtromlede forr kom tromlan ti o ase so skafvede han all s aen of. Me tromlan körde di ronten om po s asticked o börjede ude ve o sien di do hadde troled so di va komma in ti midten so fick di k ore ofver alla jörne mister me.

Ad age po tromlan va ganska riskabelt for de gick so lett ad di konne få helane norr so tromlan to fatt i dom o dro hela bened ing derfor fick pogane stränge tillsägelser ad di ente fick lof o aga po tromlan.

Som nu s aen börje o komme opp so gälde de o etter se so ad der inte va så mister for ifall der de skolle varra so skulle den s as me de samma o harres nor me en rifve.

1/(Di frammede hadde satt sina pantoflor po samma gång o di va inge i sticked so ad inte svinen skolle komma ti dom sträjs om di lue ifrå vutepogen om etterh osten. V ar en frammed slo en pilep a ve v ar  nnepo sine pantofler asor. Po p alanne hadde di skorred sitt namn i karam arke)

ACC. NR. M. 8979:91.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sien so v  rarbejed va slut so skolle de ha ett s  gille. O den daen udsattes i allmänhed ti en l  rda. Do di hadde et midda so va di fria forr dagen o skulle sofve v  rdyngs om ettermiddan i tre eller fira timer forr ad ta igen den onger våren f  rsomme de sömnen.

Ti midaftan vankedes der do grafefisk eller osse l  ngefisk om inte Anners Petter hadde vad o fisked i torregravane forr han brute alltid o komma rullanes me en fiskeo po b  ren o do hadde han alltid f  r ud M  ns Ringare me si o do dro di i Torregrafaneme oen. Oen som va flera alna lång hadde en kol po mitten som va 4 - 5 alnal  ng o v  r sia derom kalledes arma o uderst va der ett trä of oens bred o i vår j  rne af tr  ed va ref bonged som gick litt ud i boge fr   armtr  ed deri fästades dra vefven. Oen va omkring 4 - 5 alna h  g o hadde fl  der af lätt trä eller kork o va stened me flintstene me holl i ellerosse gr  stene me rann omkring so ad di konne binges fast so ad oen fylde grafvebonnen. Som nu Anners Petter me sin hjelpare M  ns Ringare va komma so ble di fyst bjudne po ett par br  nnevinssuppe so tos b  ren me oen o fiske posterna po o rullades den norr ti den ena grafven o M  ns fick sin refenne o motte of omkring grafven henpo den andra sien o so skolle han dra oen ud i grafven sien so oen va udkommen rofte Anners Petter h  lt eller dra better allt etter som de behöfdes o sien dros oen i en båge so kolen

ACC. NR. M. 8979:92.

asede bag etter mot ett ställe der som va bra o dra opped onger tiden so plaskede di bege två me vår sitt ref o slo en o en sten eller jorklas i vanne for ad skrämma fisken so ad den ente sprant ve sian om oen iblan misslyckades de i alla fall o en strimma i vanned visade ad en gädde räddede si o do kom der natyrliet vis en ed forr ad den sprant ongana. Do di so kom so ad armarna di no lann so va jo den fisken ringed som va midt forr oen so tass der fatt i armanne o so rygadedi si frå grafven men di dro opp helle oen o do gälde de ad dra jämt so ad ente kolen kom ti den ena sian for do konne ente fisken komme ing i den .Sien la de oen po joren o gick norr o stradede ofver han do di dro han ti si litt etter litt ti kolen börjed jede o visa si o do va der jo osse fisk so framt di ente hadde dydd ud onger vinter som de iblan kan gjorre do de fryser räcket forr do dör di alla ud uden karrussorna som inte ägtar om de.

Som nu Anners Petter o Måns o pogane po stäl- len va i lam me ad plocka opp fisken so fick Måns of Anners Petter flera oppsträckningar va han skolle me so små skallpyn, ja kan ha dom ti min katt eller di e goe o steje. Anners Petter ville alltid ad di skolle gå ti nästa år do han kom igen o fiskede forr han hadde liesom litt monopol po o fiska po en del ställen vårt år o der fick vist ingen an lof o dra o Anners Petter ville inte rynse grafvarne forr fisk o han dro al-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8979:93.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
FARKIV

ri mer än 2 eller 3 drättor i vår graf o iblan hände de ad di ente fick fisk mer än i den enna forr iblan kan fisken varra ve en sia af grafven.

Do di so hadde drad i alla grafvarna po ett ställe so to Anners Petter o stöfte ud allt fisken po en vacker ängögörne o so to han två lia store fiska af värt slaf o kaste i värex en bonke o so do allt fisken va deled i två lia stora höje so fick joregaren lof o ta vicke bonke han ville forr Anners Petter skolle ha hälten af fisken forr de ad han fiskade opp han o smen so skolle Måns ha en 1/6 del af Anners Petters del forr ad han gick me o hjalp han.

Sien so skolle beje fiskarne ing o ha ti bästa (men ad oen lå o rättades lit etter sien han va rensköld) smör o brö me pölse o ost o nonne suppe bränevin.

Piorna po ställenen fick so ett godt göre me o rynte den fisken som som fort dö som gäddan, pyn o abborer, men suddare o karrussor slafs i stora balor o derpo byttes om me färst vann so konne di löfva i flera da. Va der godt om fisk so mængdes nån o iblan konne nån stor gädde oppskäres o torres i loften so han ble li länge fisk. O po so vis rakte grafve fisken i flera da o de va jo ente mer än en gång om åred som der fiskedes räkted.

Ti sågilled tos af den bästa fisken do der va

ACC. N:R M. 8979:94.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

grafve fisk o den kogtes o ti han åds kokt viddemelsdippa me smör o sinnap o råskaledede nykogte pantoflor o iblann vankedes der osse hårkogte egg.

Bag etter fisken ficks der nykokt milke risengröd me smörholle o drusle socker finstött o kanel drysslad po i ruddor o bag etter hemmebagte kagor. Po fisken ficks der två eller tre bränvinssuppe men ingen po gröden. Po kagera tos der hälst ett glas vin.

O bag etter denne bastante måltid so skolle di ud o trille tyngde i en äng so di konne slå by eller leje nåd t.ex. änka mellom bor o bänke. Po bonneställenna va der ente dans do di hadde sågille men po Höjegåren va der spell o dans hela lördanatten o som spillemän oppträdde di välkände byspellemännen "Wiltanne" ifrå Grynby(Grönby) di kifvedes nästan hela natten om hon di spillede men fijälerna o klarnitten gick lie hurtet, de hela härledde si of ad di hadde fåd forr mie ti bäste om kvällen.

Do der va tisåd eller om de ble rängvär onger våren so va de tid o runse opp alla di uppna grafvorna. Der va grafvor bodde rond omkring som inge i lotterna o alla skolle rynsa opp vår gång der va tråde de va vårt sjunde år etter som joren va delad i sjusjifte.

Nor grafvorna skolle runses skolle drängane

ACC. N:R M. 8979:95.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

grafva ett spastick i bonnen po grafven o sien skufva grafve-
siorna etter en snor so di konne ble vackra. Drängane har allt
va ja mins grafve me himmesvide järnspar men di gamla mannan-
ne omtalade ad för so hadde di ente anned o grafve me än som
skode träspar(träsparskoning från Fru Ahlsted se fot.) Do
drängane hadde grafved o hott opp va som fulde me spaen va de
pogannes tur o sköfle opp ræsten, di nyskede skode træsköfle.
(Do de va vott so de klabbede po so hadde di värt en makröll
af trä ti o runsa af spa o sköf o do di hadde runsed af värtö-
jed so sattes makröllen rätt opp i grafvekanten so ad di skolle
konne se hår han va do di skolle nyska han igen). Joren hotts
in po träden o sien so sloffedes han bort me en mollsloff som
dros af två hästa.

Do mollslofften kördes ti den oppkastede joren
so to drägen fatt i stärten me bege näfvarna o sturde so ad ö-
jen säl dro han foll me jor so kördes den ud ifrå grafven i en
ronning eller om der va nån sur holla po lotten so bar de af dit
me joren onger tiden hålt drägen me den ena näfven po sloffe-
stärten so ad han ente skolle slå opped do di so va konne did
der joren skolle lia so löjtede drägen litt po sloffestärten
o to po samme gång fatt i ett ref som sad i en ring po stärten.
Allri so lide der löjtedes i sloffestärten so slo sloffen ofver
o joren ble liennes i en bonke men forr o hindra de so hålt drä-

ACC. N:R M. 8979:96.

gen fast i refved so ad sloffestärten sto rätt i väred men di körde litt fram o me de samme jänne de sloffen säl ud joren, sien fick sloffestärten slå ofver hen po hammele so ad han konne ble räkted ren forr jor sien kördes öjen hen ti grafven igen o litt för än di kom fram dro drägen ett redit tag i ref so ad sloffestärten flö ofver tibage igen o so va han jo färe ti o ta i igen. Allt ditta vänmanne eller oppslående me sloffen skolle ske men öjen di gick o dro forr do gick de bäst. Onger tiden ad arbejed pogick snackedes der alltid om den domme drägen som va skicked ud o sloffa so do mannen kom ud o så va han hadde sjutt so va de mie lide han fick jo derforr skam men han omskylde si me ad de gick so faselit sent forrsi han forsto si ente bättre po de än han hadde tad en skölf o sköflede i sloffen o so do han kom ud po sticked so sköflede han af igen forr han hadde inte sitt ad di konne ta i sloffen do di körde o forrsto si ente heller po o velte af do han komud po sticked.

Sien so grafve joren va ud sloffed so fick poganne ud o hogge itu di stosse tossane me spaor eller krysste dom me en kulle.

Do tisslorna börjede o komme opp ble alla gårens poga o gräbbor kommoderade ud o loga eller sticka dom opped. Di skolle do forfyller ry for ry po värt sästicke o samla dom i en kor o bära bort dom ti en torregraf o sänka dom där so di ente skolle vuse mer.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8979:97.

Som de nu led ud i sluted af Maj måne so va de jo osse tid o tänke po å få torv ti näste vinter. Derforr udsås en torvegraf häls en som lå ve årstädan so der konne varre rätte plas forr torve ältorna. Va de borre en liden graf so östes han tom af drägen o en husman me en hånskoffe me va han nåd storre so sattes der opp ett par höge skoffor o do ett par husmanne skulle öse en graf tom so fick di i allmänhed betald me ru (en tunne ru eller so omkring). Va de en mie stor graf so sattes der opp en vansnadra som dros af öj o do motte der köres bodde natt o da so do di to ett par öj ifrå so spendes der ett par andra o so motte poganne sjutes ti o köre da o natt ti ad grafven va udmalen. Di som ente säl hadde en sodan vansnadra to en po lej men de koste lie mied forr vär da han sto der enten han gick eller ej derforr so fort ad en graf va tom körd so flyttedes han ti en an.

Ti o sätta opp en hängeskoffe gick jo mied fort forr de va jo borre ti o spika två o två brädor isammen so ad der ble ett kårs so restes di opp po värns en sie om ösehollend ude i grafven mitt forr vanddämmed o so lass der en lassme i brädekässen o bants fast so lå jo lassmeen vannrätt o deri hängdes hängeskofferna me två ref ett po vär sie om skoffeblaed. Skoffeskafte va jo tångare so de hängde norrad o lå, do di ente nyckedes po fodställningen som sloss opp i grafven udan om

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8979:99.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I en hägeskoffa gick omkring en skäppe varm i men som han va so väl afvägd me refven so gick de mied lätt o ösa me han o do vanned sjonk i grafven so hängdes skoffan länger norr, men di konne jo ente öse hår högt som helst uden va der mied högt so ficks der gores två vannöse stälningar ofver var andra.

En vansnaddra va der en rätting vandring ti omjefär li en husrusta o so gick der envällbom afträ, som öjen skolle gå ofver do di gick rondt, -som gick hän ti snaddran som lå me ena ännen oppe po grafvekanten ud of vandemmed o den andra ännen tant ude i grafven. Sjelfve snaddran va en bräde låde omkring en hal aln tjock o en aln bred o i vär enne va der ett stort möllehjul sodant gjort ad ifrå axeln gick der ud arme o i mellom vär arm va der ett räck so de liknede en sylinder me sla vola po o po dessa sylindriska hjulen gick der en järnkedja i hvilken der satt forkantia bräde lappa titt om tett o so do vällbommen dro den öste sylinderhjuläd so gick jernkedjan me brädelappanne rondt o norr i grafven gick di äm-po bräde lådan men opp of grafven gick di inge i bräde lådan o som nu bräde lappanne passede presis i lådan so to di en hel massa vann mi si opped for jämt o de börjede snart o syns i grafven i synnerhed do de gick bodde da o natt.

Do torvegrafvane va bled tomme so sattes

ACC. NR. M. 8979:100.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

der stälningar i grafvane dels lass di po torvebänke dels motte
der påles me klöftede påla o lees tvärack po o so lass der po
hästehacke o brädor so de hela gick me en jämn slent i mod lan-
ningen so ad de gick o rulla oppad änskynt de ble glatta af
spilt torvasmörre.

Samtidigt deledes närliende äng eller trä-
da i hela eller hala sätte plassa o di gick go alla, om di kon-
ne me en jörne ti torvegrafven o här fick vär en som ville ta
torv vär sitt torresätte o holl i torvegrafven ti o ta opp tor-
ren of o di hadde jo i allmänhed osse vär sin stälning o rull
po o skolle di varra mer en om vär ställning so skolle di rulla
i tur o årning so di inte hindrade värandra.

Nor di so skolle börje o ta torr so skolle
alltid en vander man norr i grafven o jorre ti torren han hadde
en torremossehacke som han hogg lös torren me o so slapp han
litt vann in po de o slo sien me torremossehacke nacken iblan
torren osse trampede han i den me benen sien va de en yngre
drängs tur o öse opp torren i en torremossebör som en of tösor-
na hålt me oppe po torremosse brinken o do hon fick han foll
so va de ti o sputta i näfvanne o ta fatt i stärtanne o rulla
i mod lann o do de va po stälningar so räcktet gågede di men
hon spende tärne i o so glattede hon ente so lett fasten de
gick oppad backe o do hon so kom fram ti sätteplassen välte
hon ud de der o so bar de of om igen o mitt po vejen mötte

ACC. NR

M. 8979:101.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hon en an o do hon kom norr ti torrebrinken va den tredde färig
ti o rulle me sin bör o so motte hon sätta sin ti o po so väs
gick de ongan forr ongan hela daen o po platt o me oppbongne
sjört va alla tösorna.

Oppe ve torreältan va der en äldra van
kvinge som glattede o skröf hon hadde en träskölf som hon jem-
nede ud vär börfoll so snart han va udvält o so slo hon litt van po
vann po de of en span o glattede so ad torre ältan så blank ud
sien to hon skrifvaren - ett lägte som va till skured med en
sned skarpt spits - o skröf torreältan i små omkring qvarters
stora firkantie rudor.

Fruentimren hadde bonje hovekläen i

foto. salern!

o ti kväll i två da So fortgick torremosse arbejed ifrå maren
o ti kväll i två da- do di borre to ti husbehof- me litt af-
brott ti madero änskynt di arbejede so dant do konne di lieväl
hände ad di konne hitte po o bruss litt om meddan eller kvällen.
Onger torremosse dana löfde di alltid bra, stegte pantoflor ti
davre, sigtede smörmade ti linnemidda o välling ti midda me smör
i o eggekage ti meddaftan o miljk ti kväll osse vankedes der
brännevinsuppe ti alla tösorna me do di ville ta. Brännevined
bestos i messings tomlare, do di va i torremosse o skov forr glas
va so lett ituslana.

ACC. N:R

M. 8979:109.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Va de so ad di hadde lant ti torremossen brutte di o öfvernatta der, o do la di si ing i ett lagoll der di bädde norr si iblan halmen so godt som di kunne.

Ingen di hadde tad hemme ifrå so hadde moran packed mad norr i en skäppekorr o der va bodde segted o groft brö ett helt fläskeböste o smör i en träask o hackepulsa o ost, o dricke po en drickeslejel.

Of denna madsäcken åd di torrklommes i torremossen. Po en grön plas breddes e du o der po plockedes opp of mappen o sien allt lå po duen la di si ronten om o åd si mätte glada. Om middan kom di hemme ifrå me vellingen forr öfre åds der tort klomes hela daen.

Ett helt anned va de do di to opp torr o sälla forr do konne en gå o ta torr hela sommaren o setta po flera satteplassa. Andra som borre to ti husbehof fick tinge po i tide elles hände de ad di fick vänta ti de fyste torresättet va bort körd o fyst få plass po den andra omgången.

So fort som ad torren ble so pass torr ad den konne råses so skolle den sättes opp två o två imod var andra sien han do va blev torrare so skolle han kejles oppo han so va blev kejled so hadde joregaren lof o ta vicke kejlar han ville. Joregaren skulle jo ha hålten af bodde torr o torremosse bränned o opptaaren den andra hålten.

ACC. N:R M. 8979:103.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

So fort han ble agetorr kördes han inged me vogn o do læstes iblan 9 -10 laf ofver häckanne o forre o bag lass ett lappetäck litt norr i vognen me torr po so lafvedes torren vacker o ti sist lass lappetcked opp ofver vår änne o fästes åmpo me nonne torre. Do di kom hem lass han i torrehused eller osse i en torrestapel som der sien tågtes ofver me långhalm.

Den bäste torren skolle varra kaffebrun o de va räktig mot erje sämre slaf va de som kalledes forr mosse- eller löfvertorr. Mossetorren ga borre ett bluss o löfvertorren va hår o sprack i smuller o den va sen ti o ta men sien han fick fatt so ga han bra hitts, men der ble mien aska of han forr der kom alltid torremosseler(egentligen postglasialgytja) i löfvertöjed for de va ongerst.

Do di va i torremossarna konne de iblan händed ad di konne få syn po en ål i torredöngan, men de va ente so lett o ta forr änsjynt di fick fatt po han so konne di ente håla han me näfvanna o ta han i en span konne di ente ihäller forr der sprant han of. De allor bästa va o ha en trästång me en spiknobb i o so do di så ad ålen sad i dyngan me snudan i väred o to loft so skolle di smi si ti o ta fatt me tången o po so vis dra opp han.

I torremossegrafvarna e der alltid en massa

ACC. N:R

M. 8979:104.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hästaben, di gamla postår ad de härleder si der af ad för do di hadde gamla öj som dö o rackaren hadde tad huden of dom so sängte di dom i torregrafane forr ad der skolle ble ål.

Udom öjeben hittes här i torremossanna o svejane flera subfosila djurben. Ja har säl grafved opp renhorn o do Doktor N.Olof Holst 1906 ongersökte den numera udgrafvede torregrafven som Ola hadde öst tom so hette D:r Holst två hvida vannfyla egg o i samma post glasiola gyttja hitte ja en liden framtand of en gnagare (lemmel ?). D:r Holst fick tanden.

För närvarande har ja ett stort Elghorn me åta tagor de e hitt 3 alna djupt i norre i löfvertorven i en torregraf i Lilla Ahlstad. O po Scharlottensbergs gård i Domme påträffedes i den nu nästan aldeles udtappaede Dommesiö ett helt berangel af en ren(se vidare det geologiska kartbladet med beskrifning öfver Ahlstad och närliggande orter af D:r Anton Westergård han har med röda stjerner utprickat alla skelettfynd i Ahlstad som jag omtalat för honom.) den lå djupt norre i torren. Benrangled såldes forr 75:- kr. till L.U.S.M.

Litt öster om inge po Uvlorps egor tivaratos af Herr N.Mårtensson en hofveskalle af en björn,manne år der etter grafde D:r Holst po plassen o hettade so närepo hela berangel som nu står oppe po Sveriges geologiska museum i Stockholm der ja så de 1908 stå mitt forr en der vackert sammensatt men

ACC. NR M. 8979:105.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

me felstfved namn Dömme i ställe for Domme.

I torremossanne e här osse tivaretana delar af uroxen i Sjörup o Grynby der kyrkovärden Nils Nilsson å Stensgård hadde ti varetad ett helt uroxeben o en bäfver underkåk me tenn i beje delarna har han nylien skänkt ti L.U.S.M. Här e osse vildsvinskranior o tenn hitta i torre mossanna. Mussegnafvede nydder har ja tivara tad po Höjegåren.

Iblan andra fynd so tivara to ja 1906 i dikesföretaged en spissad egepäle som lå djupt norre i torrejoren, den finnes po L.U.H.M. o 1910fanns i dikesforetaged å N:r 6 Fru Ahlsta två stycken ege stycke som tydlien har vad ti ett gammelt åkerbruks redskap (se bilden). I torremossanne e osse hitta en hel masse arkeologiska sakor.

Sien der va oftad torr forr åred toss alla ställningarna opp po lann o torregrafven lämnedes ad fülle si säl me vann o i allmänhed ble han inte foll for än de ble vinter me sni o tö.

Do de ble April so va de osse tid o lega si i das ljused o do va bodde tösor, smeor, skomagare o skraddare fria forr o sidde oppe. Den fyste April so skolle di narra var andra April, men de va regel ad den som narrede fick ente säl lof o gå me forr do lu han säl me April. Di narredes April den fyste o siste men den vigtigaste daen va den fyste. Pähr! kon-

ACC. NR M. 8979:106.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ne Johanne rofve Uvlorpe tattrana e ude i den västra grafven o fiskar o dor naturletvis Pähr som en raket ud o skolle se o köra väck dom forr konne han inte säl so kallede han for säkerhed Fick me si o do tattrana så hongen to di sin mederaft me den flåde pogen po o la benen po nacken o sprant allt va tyged håle kunne. O de hadde Pähr gjort för men denna gången så han ingen ve grafven o gick litt skamflad in o do han mötte Johanna rofte hon i glädje, April, April, din gamla örfil. O so motte di spickelera ud nåd anned som va i dorres intresse so di konne narra hvarandra.

Uvlorpetattra som va ifrå susestaen i Uvlorp (Ugglarp) va lett igenkänliga hår di dro fram forr do di gick o töjde om vintern so hadde di en lång hvid nyskaled pilestaf som di hålt mitt om. Den var aldeles li de alpstafvane som nu begägnas po Kullaberg af turisterna.

Om våren o sommaren gick di o tjufiskede frå en graf ti en an o som bede hade di en flåd poge o de postas ad di hadde mäkt ti o so tjusa fisken ad so fort di slo ud i grafvana so fick di napp om der so ente va mer än de samma bened.

Onger April do di vårede hillede di osse vifve-
redor o de poståss ad fatet folk gick omkring o samlede vifve-
egen forr ad ede dom, men ifall en skafvenes kvinge kom ti o ede
viveeg so ble glutton vifvefvängd o do va der ente nåd säkrare

ACC. NR M. 8979:167.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

medel derimod än som ti ennes så nån viveej o osse tiennes tvät-
ta si i egge blommorna. De konne osse jelpa om di tiennes blåste
etter den fyfte vifvan di så før åred.

Glutta lu osse o to viveeg o stack ett hol i
var äne o blåste so ud bodde vidan o blomman o sien trädde di
dom po en tråd o hängde opp dom i fönstren sammar dant gore di me
skadde, spurre, starre, lärke o stensvatte ej o andra slafs ej
di konne få fatt i .

Om våren komme di osse få se hor rolet vifve-
hannen bar si ad do han friede ti vifvehonan. Han satte si do po
ett par alna ifrå hinge o to me näbbed de ena stubbe stråed etter
de andra o kaste de baglänges ofver si hän imod honan, o sad hon
trösted o so po, so närmede han si litt etter litt me flö hon
so flö han etter.

Sien di va parede so böjde di en redde i en
holle me en halsnes stubbestrå o der la honan fire eg om der va
en lie stor sten i reddan so gjore de ingenting men va de so ad
di eggen ble tana so la hon i andra kullen tre egg o om di osse
ble förstörde la hon i tredje kullen två eg o fick hon ente hel-
ler lie fram di so la hon i fjerde kullen ett eg me de sked hon
po forr de ville hon ente lie po.

Do vifvan flyor rofver hon tjufven, tjufven,
tjufven o so skäller hon alla forr tjufven o de gjore hon osse

ACC. N:R M. 8979:108.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ve vår herre derfor fick hon ti straf ad hon aldri ska konne sette si o vila hvarken po hus eller trä uden hon ska alltid sidda po bara joren.

Do storcken kom so va de jo en glädje o va han flyenes den fyste gången di så han for åred so ble di lettgåennes hela åred o ti lie kom di ad flytta der hänned onger åred som storcken flö imod. Gick storcken do di så han so ble di långåenes men sto han so ble de ändo sämre o va de so ad han satte si po taged o knabbede me näbbe nån gång so va der nån som dö o va de po kyrkan so dö prästen. Ti o få han ti o byja po taged va mied bra forr do skolle en hussen bränne of.

Den fyste maj brute svalan o komme o do di så den fyste skolle di tie istille o blåsa etter han tre gånger so konne di blåse opp vaforråd hamsed som hälst o so bag etter so skolle do borre si rondt po den högre helen tre gånger o si-jin leda i joren so hette di en svart sten som kalledes svalekoll den skolle di ta o stöde fin o sien eda den so fick di ente kålan de åred. Svale onganne va farlie o ofrede eller slå i hjell forr do passede svalorna po o skide i öjonen po dom o so ble di blinge.

Svalan har en gång stollad ifrå Jongfru Marie do hon tafte nylle o säjs passede svalan po o to de derfor har hon en röd kro o klöfted gomp.

ACC. N:R

M. 8979:109

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Som teng ti ad de va go årstid so skolle ruen vara so stor den fyste maj so ad han dulde en kroge. (ärder?)

Skadderna som hadd börjed o bögd redan ve juletiden boo borre i ett par par po värt ställe o ettersom di la dorres redde konne di se hor dann forsommaren skolle ble, va ñan högt oppe i trätoppen so ble de ett regned år forr der va han ifrid forr rengdropa, men ble de tort so la han reddan norre i blän grenane so ad di konne skogge for solstrålane. Skadde reddan va vackert bögt me ett tag af grenkvista me skarpa stick po o legd so ad rengdroppane spran ud af reddan o i taged va der två ingänge en po vär sie so han skolle konne rädde si forr kise o hollen va so små so ad han nätt o gämt konne kryfva ing. Honan la sju egg i den me fina radder o häste,-ko- o svinehår bäd-dede reddan.

Som der nu va ett par skadder po värt ställe so samledes etter va di gamla snacka om alla byepoganne en vacker da o gick frå de ena stället ti de andra o klö opp i träen ti skadde riddan iblan va de räktit lifsfarlet o to alla skadde eggen i korra o do alla egen i alla skadde redderna i byen va tana so gick poganne omkring o viste dom po ställenen o do va der en som framsade denna vär:

Vi ska hälse ifrå Pähr skri o Pähr skadde .

O alla hans egg o onge

ACC. N:R

M. 8979: 110.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om i vill ge han litt po hans tånge
Elles ska han ede alla järe egg o kyllinge
Om di so e allri so många.

Po alla ställen fick poganne si nån egg o litt fläsk som di si-
en stälde ti me ett lide vårgille. De troddes osse ad om di ente
rörde skadens egg o onge so lo han osse gårens egg o kyllinge
vara i fridd.

Onger våren skolle vutepogen vute fåren po lotter-
na so ad di konne ede om der va nåd grynt nånstans, men sien de
ble länger udet so töredes di två o två i ett koppel som der va
flera törlejen i so ad di ente kunne snos. Töredes i di i grof-
varna eller imen en vej so hadde di rännetör me två törstageri i
ellers do di va törede po trädan so hadde di ett räktet tör me
borre en törstaga.

Onger April måna do di vuftede fåren i synnerhed
do di hadde kratt markar va di jo iblann lant ude frå husen o
do de led i mod kväl o börjede o ble kalt so va de ett faselet
bölanne po lommen o vår gång som di bölede so svared deres mor
o af de ad der va ett sännet bölanne so seds ad di snackede po
ditta vised: Lommed bölede bäääe vill gå hemmed
fåret svarede, Vänta litt men ja tar denna tuan määäe
eller, vänta litt men ja tar denna busken me
men lommed böla, bäääe vill gå hem, bäääe vill gå hem,

ACC. N:R

M. 8979: ///.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bäääe, vill gå hem. Fåred svarede o sprant ti, Vänta litt, so så hon en grestoss o so bed hon i den men hon bölede- men ja tar denna tuan, o de ble me ett anned ljud so ad de lät onger tiden bölede lommed po nytt bäääe vill gå hem, so ynkelitt o do tittade fåred opp o bölede määäe.

O po so vis fortsattes marsken hemmed o pogen va bag etter o ginnede po dom o forr vär buske som fåred så so skolle di ta si en flabb foll o svredes lommen bagetter määäe.

Sien de ble lett länger uded i maj so fick lom-
men sjonga maj. O de gick te po so vis ad do fåren kom hemmed om kvällen so tos alla lommen ifrå dom o stängdes inge i ett särskildt hus onger natt o derefter va der jo ett faseletbö-
lanne po bodde lom o får om nätterna. Ad lommen skildes ifrå fåren va forad fåren skolle böreje o molkes om mornarna. Nor so en tid hadde gåd po detta vised so ble fåren lämede forr seg o lommen for sig o so konne de jo molka fåren bodde maren o kväll.
x(norr di so om mornen slap ud får o lam so hadde lommen bråt o skolle bort o patta sina moor o de gore ente nåd hor dant di la si po knä o pat po jyred for der va ente nån milk i den hadde gräbban nock molked af o so ble fåred tje af de o lettete opp bened o sprant.

Ti o molka får de va gräbbans arbej. Hon hadde do en liden molkespann af böjeträ me grefve i (i äldre tid

ACC. NR M. 8979:112.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

trägreffe). O do hon skolle molke fåren so satte hon si bag om dom o to me kajan fatt i fåreds vemstra bagben o sien molkade hon me den högra näfven. (I fall inte fåren ville la norr so skolle di klappa po jured frest me flade näfven o ryste de osse) Do hon skolle molka ville fåren iblan gerna hufva ennen norr o släppa sina peller eller droppa o der forr fick hon varra räktit försigtig forr aldri so lidet der kom nåd i so va de aldeles förstört. Iblan konne fåren varra kinkije nock o molka o de so fick pogen gå me o håla dom om halsen men gräbban sad o molkede.

Fåremilken konne inte sūfves rå uden den skolle alltid koges. De som fåren molkede om kvällen sigdes i ett lerkar o fick stå ti der osse va molked om marnen o sigd. Do di skolle si fåre milken hadde di alltid en liden skvätt komilk som di skylde nen bag etter me so add all fåremilken konne ble tivaratad forr den va jo betydlettjockare o fedare en komilken.

Sien so fåre milken hadde stād ett lide gråne om marnen o svalned so sloss kvällsmåled i blan o so skolle gräbban koge den i en gryde eller panne o do han so kogte opp va han färig ti o slå opp i ett lerkar - en bunk eller sett o sattes ut ti o svalet. Do han so va svalned va der ett mied gott sking po som alla glytta kifvedes om.

Do fåremilksskinged va tad fick han forr de

ACC. N:R M. 8979:113.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mäste stå i lerkared ti han ble tjock do han slos i syltemilka-träbyttan der han rördes om o der ble han räcktet tjock o go. I de aller flesta fall begännades fåremilken ti vanngröd eller annan gröd ti stickelbärsgröd va de mied godt me kokt fåremilk.

I fall de va rägnvär eller der sto åska i loften ville gärne fåremilken lue i sammen do han kogtes o do ble han ente ti nåd anned än o sufva me de samma men de va han go ti forr ostanna hadde ingen räli smag.

Fåren molkedes två gånger om dan ände ud ve mickelstatiden do di börjede o gåle dom so ad di skolle ble värgalna. Do di börjede o gåla dom molkede di dom fyst borre en gång om daen sien so va de varan o vär tredde ti sist vär åtonde o so slutede di rent opp etter ad ha molked dom sist en syndemarn.

Sien ad gresed börjede o vasa rägted so skulle poga o gräbborna ud o beda di körna som molkede mäst.

Körne bededes om forremiddan o om ettermiddan o grofvorna imellom o inge i sästicken o vär gräbbe eller pog skulle ha två kör som di hålt i ett ref som va bonged i kogrimman. Bejje körne di skolle gå i grofven men gräbban eller pogen gick oppe po grofvekanten o di skulle se noga etter so ad ente körne åd af säen. Po samma gång som di gick o beta skulle gräbban ha si en kasse som hon skolle gorre po (sticka strumpa) el-

ACC. NR M. 8979 : 114.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ler osse en katekjes o lesa i. Pogen skulle jo ovilkorlien ha en katekjes eller biblihistorie o lesa i. Do körne va mätte so ad di ente ville eda mer fick di lof o le hemmed ti midda o do då hadde led litt etter midda so skolle di ud igen o bede dom etter middan. Do di bete körne so fick di inte lof o björne po o asa körne ofver alla grofvarne po en eller två da udan de skol le gå so sagta so ad di åd rent etter hans får fick di lof o gå o togga po de o ta toppana so åd di de aldri sien, forr do so svalt di heller så di åd af de di en gång hadde stubbed. Do körne ble bete po ditte vised so molkede ovanlet mied o den milken va bodde fed o go.

Norr de ble länger udad sommaren so sattes alla kören ud po klöversticked eller i ängen do di flyttes om marnen linnemidda, midda, midafton o ti kväll, men di fick inte mer än di åd opp o som regel fick di do borre nå ti me benen. Van fick di ti midda o kväll o do fick poga eller gräbbor ta en eller två ad gången o le me dom ti en graf o vanna.

Molkede ble körne tre gånger om daen o de skol le tösorna jorre (Di sadd do ve koens högra sie o molkede me ble je näfvarna men iblan ville inte koen la norr sträjs. Do to di fatt i alla fira pattanne o o rystede jured räkted o sien koen so la norr so gick de me jemna stråle i molkespannen. Do de börjede o ble slut so skolle der ente nippes allt for länge.)

ACC. NR M. 8979: 115

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ø do di hadde molked so va de ente kinkitt po de om di osse skolle flytta dom. Sien di hadde molked so bar di milken hem i molkespannen som va af böjeträ me trægrefve som va fest i spanne öred me träqvaddricka. Trægrefven va af röpile gick norr i spannen ingan om spanne öred o träqvaddricken som va en lång ping me hol po stack in ude ifrå o gick lant in i spannen. Molkespannen va po en ti eller toll potter. Hadde di mied o molke so bars milken af tösorna hemmed me ett trä og som va svängd etter axlarna. I fall drängen hadde tösen ti fästemo so jalp han hinge hemmed me milken.

So snart tösen kom hemmed me milken so skolle han genast sijs forr elles gick jo grädden opped.

Han skolle alltid sijds i väl skålede o rengjorde kar som for de mästa va af bränd lera o hidde krockor eller sett allt etter honni form di hadde. So snart han va sijd so skolle tösen bära han ing o sätta han i milkkammaren der han sattes i en vis årning so ad moran viste precis vilke mål de va af forr udan o röra i han eller smoga po han o de duvde inte o gå o röra eller smoga po milken for do gick ente grädden opped.

Do so tösen hadde satt milken ing so skolle hon gorre span o sij ren so ad di ente ble sura. De va osse sant ad do tösen va ude o molkede so va alla gårens katta me o der konne varre en han o två honkatta. Hon kattana va forr de meste treled-

ACC. N:R M. 8979 116.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dede me hankattanne va sällan mer en tre farjede. Kattanne ville jo gärna ha si litt milk o gick o jammade o ströj si une äred po tösen do hon sad o molkede. Men tösen sa ifrå venta litt ti vi kommer hem, va gorr du Måns gå borre ente i spannen. Kise hörde o lygde forr de mäste men iblan do hon skolle flytta körne so vil-
le kattanne gärne passe po o stå po hovede i spannen. men tösen bredde do ett forkle ofver milken. Do so tösen gick hemmed so fylde kattanne etter o onger tiden hon sijde milken so sto di o så po o jammade litt sothett o der do va borre ett lide gråne milk igen i molkespannen so to tösen o slo de bort i katte trued ti kattanna. De ansås forr alldeles tvonged ad kattanna skulle ha litt nymolked milk vär da forr elles konne di ente stå i mod ryttegifted. Somme tösor va litt fjynde me sina han katta o den skolle alltid ha särskilt po en lertalrik som di satte opped po karehyllan. Di jorre osse elles mer af hankattanne o di töSORna som va fjyntede po de vised tolde inte ad hon kattanne kom o slabbede.

Onger tiden di slo af ti kattanne so rände jo milken forr de mäste rent af sien elles onger tiden di sijde so fick di slå ett slag allt do o do po sien so ad milken konne rän-
ne i jennom den tätte linne sikludden for milken skulle varra räk-
tit ren o do dudde de inte o ha forr grof siklud. So snart all milken va luen i jennom sien so las sien nor i spannen men di gick

ACC. N:R M. 8979:117

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

in me milken.

Do di hadde vad inge me milken o kom ud igen so to tösen me den vänstra näfven sien opp af spannen o hålt han der ofver men hon to ett mått vann me den högra näfven o skylde fyst sien inge i sien udan po forr ad inte der skolle ti o sidde kohår eller dylikt udan po forr do hadde de jo kommed me i milken näste gång der sijdes. Sien so sien va renskyld so hängdes han ud om stersdoren po en trækrog ti o loftes. Sikluden o sien skåledes allt som tättas men ente vär da. Do nu sien va renskyld so tos spannen o der vanned omrördes me den ena näfven o sien so slos di i svinetunnan som hadde sin plas i de nästa stersed. Ditta va jo milkeskyll o derforr so skolle de tevara tas. Bag etter so skyldes spannen me rent vann som slas ud i rännestinen ve vasken.

I Lilla Ahlstad va der jo förr en kratt mark ti o der har här naturletvis vad t alla byarne men nån berättelser o honed de har gå ti po den tiden har ja inte konnat få reda po mer än som i sydvästra delen av Fru Ahlstad po höjegårens mark har der led ett hus(hörehused, se min beskrifning derom på annat ställe i manuskriptet) som ja har sett de va mied gammeldajs böjd. Hused kalledes forr fårehused ti minne etter ad fårehören hadde bod der do de västra af frälsed lå i ahl.

Oppe i Domme e der en backe som kalles värpifvar

(skogsbete)

ACC. N:R M. 8979:118.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

de ska varra ett minne etter då hören derifrå skulle ha lad hörd sitt musikinstrument värepipvan (värehorned) do han ville kalle kreged hen ti o molkes.

Frå Lilla Ahlstads krattmarkor o höre liv e der derimod en annan berättelse.

So t.ex. sträjs öster om de gamla kratte leed va der norre i hollan(byens molkeplas o der lå osse hörehused) der byens siste höre Annars Rasmusson bode, han va osse sjinggnafvare o jore fåresking ti pelse o anned som di nyckedes ti.

Molkeplasen lå soledes i lunned me järe ve nån af siorna o hörehused väster om norrifrå lunnede jo di store backarna. Här i denn forrtjusande dalgången samlade hören körne tre gånger om daen han behöfde borre o skramla me sin ringestaf so lyg'de di jenest.

Om forremiddan o ettermiddan va han ude i krattmarkarne me körna o fåren o om nätterna do han va ude o gick der po åhlen so konne han få se flera spöjen(se derom i mina berättelser po anned ställe)

Po den tiden hadde di store fårelynger o de berättas jo ad de västra af frälsed i Fru Ahlstad lå i fårebede o ad o ad ett stort ställen i Domme va bort arenderad forr nonne kronor tunnelanned o ad arendatorn hadde ofver 200 får o en hel massa gess o hela stället som forr 10 år sien kostade 65,000:- kr.

do lå i fåre o gåsebede.

För so skolle jo trädan lie lunt udad sommaren ingen han ble opptad o do so betes de som va vust af si säl dels ine ad fåren töredes po dem, dels vutade vutepoganne svin o gess po dom.

Vutepoganne va jo iblann inte mer än som 8 år do di kom ud o tjena o som di nu skolle lia ensamna o passa svin eller gess so lå di jo o legte forr si säl norr kreged gick kynt. S. T. ex. konne man få se ad di lå i en mollsyrkebonke o hadde en kreged pileping som di dräf me o so harrade di me näfvanna o forreställe si so ad di hadde sålotter som di såde o dräf norr, harrede o tromlede. Deri mellom konne di få fatt i mjukt ler som di klappede ud ti små ler stena o satte dom ti torre o staflede sammen. Iblann hitte di po o bære holl i ett gäre eller grofvekant o gjore en liden bageron me röjholl o der snijde di si ti o kölna men de fick di pisk forr.

I blann to legen so ofverhån ad di ente kom i hu ad di skulle vute svinen o do so hände de ad di to ti farten o sprant bort o derforr motte di alltid se etter vutepoganne. De varste poganne hadde o vute va gess forr di tolde ente ett ende rapp o fick di i nacken af en liden sten so kickede di ginnest af o do va vutepogen so kvick som möjlet o fick fatt i gesslingen o norr i en graf me han so hände de iblann ad han tos ve

ACC. N:R M. 8979:120.

igen do han fick vann po hofvede o i näbbed.

Forr ad inte svinnen skolle luva frå di små pogan-
ne so klasedes svinen de vill si ad der knepptes en järnklamman om
om halsen po dom o deri hängde i en ring en omkring 30 cm. lång
o 1 cm tjock trækloss. O etter som ringen sad po mitten af klos-
sen so hängde den jämt o so snart ad svinnen ville springe so
bankede jo klossen dom po benen.

Nu forr tiden e här po orten knappt nån gess men
för ska här ha vad mied me gess sior di gamla., o de va ente
borre blott gårefolk som hadde gess udan nästan allt husfolk
hadde osse lyfgess som di hadde borte po gresbede om sommaren.
De e ente so varst länge sien, ja mins godt do vi hadde gres-
gess de vill si ad vi hadde dom om sommaren po gresbede ti hel-
ten af alla gesslinganne men di gamla skolle ha föan gratis
onger sommaren o hysten do di skolle dela gesslinganna. Gres-
gessen to di po bede i mitten af maj o so deledes di do de va
gamla mickelsta o de gick so ti ad gessens egare deledede alla gess-
gesslinganne i två lynger o so fick den som hadde hatt dom po
sommars bede lov o ta fyst. O va der nån som hadde död so va de
bejes förlyst men ifall vutepogen hadde tad vara po alla so
fick han drickspänge af gessens egare men hadde han kommed ti
o slad nån ihjel so fick han ingenting o de ble han loft do di
fick dom po gresbede i maj månad derfor passede han si so mied

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8979: 121.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som möjligt o hadde han inte passe dom for glentan eller räfven eller odern ja ti o me gamla geddor konne iblan ta gesslinganne do di va små, so vanke der ente heller nån drickspenga.

Om vintern so gick lyfgessen de di bodde i byarne i en lyng o vär en hadde ett särskildt märke som va inklipp i mellom tärna o samma märke kliptes osse po gesslinganne do di va små.

Sydväst om Fru Ahlstads kyrka va forr nonne år sien en stor torregraf som nu e udtappad . Grafven kalledes nu forr Gadekåred men nån af di gamla sior ad han för kallades forr gåssadammen. I denna torregrafven skulle der om vintern sior di gamla ha vad omkring 60 - 70 lyfgess o den sista som hadde lyfgess der va en husman som hedde Sjön han hadde tre. Ja har alldri sål sett en enda gås i den grafven de e soledes förvånansvärt va de kan ändra si po en mansålder.

Do der va inhysted so vutedes jo väl svin, får o gess po såstobbanen o do so gessen ve gamla mickelsta va de lede eller de va egna gess so stängdes di inge i en släppa, t.ex. emellen boningslängan o en af udhusen der di skolle stå ti fedes so ad di konne ble feda o slägtes sträss ti Märthens afton. Om hösten do di akte hafre so skulle di feje opp drös säen o jorren ti gessen forr de jore ente nåd ad der va litt sten iblann den hafren som gess di fick do di sto ti fedes o den hafren duv-

ACC. N:R M. 8979:122

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

de jo ente ti o fora öjen me.

Ortöjed lyder jo "Kan ja få en sjäppe hafre ti min gås." O de ansås ad do en gås hadde et eh sjäppe hafre so va han fed nock ti slägt.

Onger tiden gessen di sto to fedes so fick di inte lov o gå ud i grafvane forr do so rastede di de af si igen. Men litt för än di slägtedes so slapp di norr i en graf forr ad di skulle tvätta sin fjär räktet ren o va de so ad de va frysed so väjtes der ett vag po isen men do so fick di passa dom so ad di ente dykede ing onger isen o kvalde si der.

Gessen jore ente fler ejj än di säl konnr lia po t.ex. 14 - 18 st. För so hadde gessen sin redde onger himlinge sängen inge i stuan men po senare tiden so fick di lia i köked eller osse ude i torrehused der gåsebänken sto.

Ännerna derimod borjede o jorre i Mars måne och fortsatte udad sommaren. Om di to ejjen ifrå dom so konne de jorre ände ti ad hafren gick i ryssel, men po sluted so börjede di o kjäsa o vesa o plocka fjär af si ti o dumna redder me. Ti en början ville järna ännerna jorre ejj ude i grafvarna der di sjonk ti bonns o hette di po de so motte di passe po o stänge dom inge om kvällen ti om marnana do di hadde jort om natten.

Di fåste aneejjen åds forr de meste men senare so las der ane ej onger hyns som ville lia o sø fick di rufva

ACC. N:R

M. 8979:123.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dom frammed o ellingehynnan va lia troen imod ellinganna som om hon hadde hatt kyllinge.

Do ellinganna va nänne da gamla törredes hynnan norre ve grafvekanten me ett tör om ena bened o en liden törstage i töred va der osse ett lided lörlejon so ad de ente skolle snos. Här motte hynnan stå unde ve vanned hela daen o klocka po sina bortbylinga som for o flär omkring po vanned o to my. En o an gång gick di opp ti hynnan o ble ruede o fick si lett gryn korn eller blened som der las norr po en talrick ti dom.

Di som ente säl hadde lyfänner bytte di si anneejj ti do di fick en hynne som ville lia so to moran o packede en 15 eller 18 vackra hynseejj i en korr o skickede so gräbban bort ti en kvinge som hadde änner der hon skolle helsa ifrå sin mamor o frogä om hon ente konne få nän aneejj o va de so ad di fick so toss der alltid ett o etthalt hynseejj forr värt aneejj, hadde di ente nock so bestäldes der ti en viss da do di kom etter dom.

Hynsen fick forr de mesta rå si säl o gå här di ville ongantaennes do di hadde nysåd eller do säen skolle moss, po so vis gick di jo o plockede opp va som spilles o fydde si billet, men po samma gång so jemde de sina riddor o en hel del ejj ble jo nock derijemom sjämde men ejj afärn räknedes knapt mer än ti husbehof forr va ejje prångarne ga forr öfver flödd

ACC. N:R M. 8979-124.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

va ente so varst mied.

Of de ad nu hynsen gore hår di ville so skolle
vutte pogen som osse kalledes svinemajor o gräbban som po sam-
ma-vis-ståtede-me namned hynse-kadorre, forr de ad hon passede
hynsen. Di storre poganne som dros me körne hadde titelen ko-
kommedant, o den so passede öjen hadde ente mindre titel än
öjelöjnanten, leda opped ejjen o der va alltid ett fassellet
fläng o kryf i alla kroge o holl o deri mellom kifvedes di o
va färrie o flya i lufven po varr andra do di to ej af vär and-
res reddor forr ad so snart en af dom hadde hett en hynseredde
ansås de forr dens som hadde hitt han.

Di hadde fire styfver ¹²sneen for ad di lette opp
ejjen o de va derforr som di va so ifrie ti o leda. Va de so
ad pogen hette ett eller ett par ejj gick han ente ing me dom
särskildt uden han jemde dom i en sanke redde ti han fick nonne
o do so to han dom i huan o bar den inged ti moran som räknede
opp dom o skräf de bag po spiskammaredoren. Pogen o gräbban,
(som bar dem ih i forkled) hadde säkert rede po o räknede etter
so ad di ente skolle ble lurede po nån ejj, men do di skolle
ha betald so skolle di osse komme ing me dom so ad di ente lå o
ble sura i reddorna.

Hynsehusede ville alltid moran ha oppe i närheden
af köket forr va de so ad der va udeslutande store dräge o poge

(tyog)

ACC. N:R M. 8979:125.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

so va de inte säkert ad moran fick ing nån ejj forr en del of dom to o knäckte dom po mitten o slo gulan ifrå den ena ejjeskalen ti den andra so ad hvidan rände of o po so vis so slöj di alla ejjen o va de so ad di gick ing me nån so kom di me ett eller två ad gången o do ville di ha en supp brännevin forr ad di hadde hitt dom, men de va jo forstås ente alla som va so dolia varelseser.

Di gamla berättar ad för do di hadde stude so to di hynseejjen o passede po me näfven do studen hadde satt sin födelsekaga o satt ejjed po tormen o so do studen dro ing han igen fyllde ejjed me ing. Näste gång add de va tid passede di po o to ejjed som va kokt.

Do di skolle eda hynseejj inge ve bored so gore di narr ad den som to holl po sian po ejjeskaled forr di sa ad adhan görehliedantssom skadden do han åd ejj forr han hackor holl po sian af ejjed.

Om nån drickor af de som hynsen har drocked of so bler han hes, o edor han af nåd som hynsen har hacked af t.ex. ett eble eller en parre so bler di dolie i halsen, om di ente fyst hadde skorred de hackede räcktet bort. Den gamla hynserasen va en liden o nått men kvick rase. Hanen hadde röda o mie glänsande farjer o va disporat te o sloss me revalerne. Hönorna va röbruna.

ACC. N:R M. 8979:126

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bånhongen, gamla Sorre, eller va han hedde, som va krylltoed o hvid po farjen fick alltid stå bongen om daen i porten om natten derimod so slapps han lös o do hadde han sin plas po aske middingen udan om porten der han lå o passede gåren om natten.

Som hongebø va der ett snitt holl i vejskyden, opad den vejestolpen som sto ve den sian ad vognane sto. O ingan om va der opmured en firkant me lof ofver. I vejestolpen va der me en mårne fäst en järnlänk o me en tråböjel liedan som fåren töredes me va bånhongen knäppt om halsen me. Ude onger tagskejed sto der ett stentru (t.ex. en gammel stenåldersslivesten) eller osse ett trätru som va udhogged i ett heltträstamssticke o häri fick han sin mad som besto af groft brö o vann som poganne skolle ge han vår gång di hadde vad inge o et. Do so tösorna to af bored so ga di han maträster o ben o so fick han osse slicka fad o grydor o po so vis sto han si bra. So fort der kom nan frammed person so skälde alltid bånhongen i synnerhed om de va en rälet kläd eller tyare do sprant bånhongen rondt om o snorrede o viste tenn.

Fogen skolle släppa hongen var kväll do han skoddede porten o densamme skolle binga han om marnen.

Di gamla bånhonganne va alltid krylltoede o forr de mästa vida eller iblann svårte. Di klipptes en gång om åred

ACC. N:R M.8979:127.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(om våren) o toed de nyckades ti hossor o ansås derti varra mi-
ed bra i synnerhed do di hadde fodsvedd eller anlag forr o få
fryst i benen.

O hadde di hongetoshossor so fick di ente
fryst i benen. Men der va en an olägenhed me o ha hongetoshos-
sor forr de gore ente nåd hår dant di än tvättede dom forr so
snart der kom en lös hong so sprant han bort o luftede po be-
nen po dom som hade hongetoshossor po si o so snart han hadde
luted so löjtte hongen opp de ena bened o pissede po hossorna.

Som bånhongne namn forre kom der t.ex. Valdo,
Max, Rappe o Fisk, Sorre, Basine, Danzi, m.fl, honhongsnamn.

So lant forr Wallborgsafton som ad pogorna
börjede o kvä o malla eller knarra so lant etter skolle di tia
o derfor va de jo alltid bäst om di väntede ti de ble Maj. Do
de va en vacker Maj kväll ljenjöd hela nejden of pogornas
kvässande forr i hvar ende graf holle som der va en sior jörne
ble der rent follet me pogge ejj o sien ble grafhollen folla
me pogge pänlinge. I grafvarna börjede der osse ude i Maj o
ble foll me poggespi de va liesom grynne tråda o slim som bler
i vanned of si säl o de e ente spjöd of poggorna fasten ad di
kallar de forr poggespi. Do di grynne trådana o slemme får vad
en tid i vanned flyder der opp o lior ti en del i sjelfva vann-
ytan o jes so ad der e store blåsor po de.

ACC. N:R

M. 8979:128.

Do de ble den fyste Maj so skolle di narra var andra Maj o lyckades de so sa di: Maj din sure haj.

Men kvällen ti den fyste Maj so va de jo en reckti storfest förr. Forr do so skulle di jo sjonga Maj i by, men de e snart mie läge sien. Den siste gången ad der sjongs maj i Fru Ahlsta va 1861 do hadde di Maj gilled po de ställed som ja boer po.

Forrsjongarren hedde Per Rasmusson han löfver i nu o han boer po N:r 16 i Gru Ahlstad o derfor känner ja ti de honned de gick ti.

Om kvällen den siste April samledes alla byadränganne o sjong ud härfrå o so gick di ti byen o sjong der o sin deledde di si i två lyngor o den enna skolle gå i Fru Ahlstads di två syndre rotarna o i den va Per Rasmusson forrsjongare. Den andra lyngen gick i Fru Ahlstad norre rota o i Domme.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8979:129.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var en gång en man som hade tre söner. Den äldste hette Per, den andre hette Pål och den yngste kallades för Askepiltten. När de sen blevö lite till åren så ville de ut i världen och söka sin lycka. Då sade fadern till dem att om nästa år så skulle de vara hemma igen. Då de gingo kommo de till en korsväg så blevo de överens om att mötas nästa år igen vid korsvägen. Per blev skräddare, Pål blev skomakare. Men Askepiltten kom till en stor skog då såg han ett ljus tindra, då beslöt han att gå dit. När han kom dit frågade han rövarena om han kunde få arbete, ty det var rövare där bodde. Då sade de till honom om han ville bli mästertjuv, ja sade han. Sedan sade de till han att i morgon kommer en man här förbi med en tjur så skulle han föra denne till dem. Dagen därefter gick han ut och hade med sig ett par nya sko då satte han den ene på vägen så gick han ett stycke så satte han den andra. När nu mannen kom så sade han att hade där varit två så kunde han ju tatt dem så gick han så han kom till den andra skoen då band han Tjuren vid ett träd och sprang efter den andre också. Då var Askepiltten tillreds och tog tjuren och ledde den till rövarena . När nu året var gånget så fick han så många pengar han kunde bära när han nu kom till korsvägen mötte han bröderna den ene hade en kostym till sin far den andre hade ett par sko. När de nu kommo hem frågade fadern dem vad de hade för yrke så sade de det.

sid 1

Az 1525 D

sid 2

ACC. N:R M. 8979:130.

Så kom en patron dit och frågade mannen vad sönerna voro för något så sade han den älste är skräddare den andre är skomakare men den siste har sådant yrke så jag vill inte säga det. Å sade patronen han skäms väl inte för sitt yrke han är minsan Mästertjuv. Då sade Patronen till honom att han skulle komma upp till honom. När han kom dit sade Patronen till honom om han kunde stjäla den bästa hästen på stallet. Om natten stal han hästen.

Det var en döv man som skulle ut och sälja linne då såg han en man som kom då tänkte han att han vågte vad det var var så skulle han säga Linne så skulle han säga vad det kostade så skulle han säga 1 krona alnenså tänkte han att han skulle pruta på det då skulle han säga det blev han bjuden därhemma så gick han för att få mer. När nu mannen kom dit frågade han hur är klockan så sade den döve Linne då sade mannen igen hur mycket är klockan så sade den döve 1 krona alnen då sade mannen ni pratar sä ni borde ha stryk, då sade den döve det blev jag bjuden därhemma så gick ja hit för att få mera.

Det var eh gång tre kvinnor som gingo på fans backar och plockadeax då hittade de ett stort rött ägg då blevo de överens om att de skulle ruva det vars en vecka. När den sista hade ruvat det kom der fram en stor rödhuad pojke han var så galen till att äta att de inte kunde föda honom, så att

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 2

1525A

Aa 1678 K

Aa 650

sid 3

han måste ut och tjäna. Först kom han till en smed när han skulle äta gick han in före de andra så att han hade ätit allt ihopa när de andra kom. När han kom ut igen så sade smeden till honom slå bättre då slog han så att amboltengick långt ner i jorden så att smeden måste betala tjugo kronor till att få den upp igen. Så att smeden ville inte ha honom mera. Sen kom han till en bonde och tjäna. Då ville han inte sitta upp om morgnarna när bonden kom och kallade på honom sade han det är inte så brått. När han kom upp hade de andra kört vars ett lass bränne när han kom till skogen tog han hela bunken i famnen och lade den på hästen och vagn så att både hästar och vagn krossades. Då tog han allt i famnen och bar det hem när han kom invid gården satte han sig till att skita. När han kom hem frågade bonden honom om inte de andra kom då sade han jag ahr skitit ute på vägen så de kunde väl inte komma fram. Då sade bonden till honom omt han ville köra bort det så att de andra kunde komma fram.

Det var en gång en bonde som skulle ut och fästa drängar. Då mötte han en så frågade han vad han hette han sade Du så fäste han honom till att tröska. Så gick han så mötte han bonden igen så frågade bonden honom vad han hette, Ja, så fäste han honom till att tröska. Sedan gick han igen så han mötte bonden, då frågade bonden honom vad han hette,

Sid 3

(fil 154*)

sid 4

ACC. NR M. 8979 : 132.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han sade Vi, och så fäste han honom till att passa krejed. När han kom hem frågade hustrun honom om han fäst några då sade han Du och Jag skall tröska så skall Vi passa krejed. Ja det tror jag min sjel nog, gumman.

sid 4

Vaggvisor.

Vyssa, vyssa litet barn
stor i röven som en kvarn
huvud som en skäppa,
ben som två käppa,
det skall heta Jeppa.

Vyssa, vyssa lilla barnet. Grytan hänger i spisen, kokar fullt av gräddeg söt åt det lilla barnet. Far står på logen och tröskorn, mor blåser så vackert i horn, syster spinner silke och gull, bror går i skogen och jagar vilda djur, är en vit så hör en hit, är en grå så låt en gå, är en brun i bogen så låt en gå i skogen.

Tig du stilla lille king, rättnu kommer mor hem, far går på Långebro, köper barnet nya sko, och spänne, så sover barnet länge.

Det var en gång en tös som hade blivit tjock, men hon viste det icke, då gick hon till doktorn för att få höra vad hon skulle göra vid det. Doktorn ordinerade att hon skulle lägga is på, om morgonen var det mycket värre, då gick

sid 5

ACC. N:R M. 8979 : 133.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hon till Doktorn igen, när doktorn skulle se efter stor där en pojke i magen på henne och slog nävarna för han frös. Samma tös hade fått fladlöss, doktorn sade att hon skulle smörja si- rap på om morgonen när hon skulle se efter voro alla så feta och tjocka, då gick hon till honom igen då sade han att hon skulle lägga is på den, om morgonen när hon skulle se stod al- al på isstycken och sjöng: Vintern rasat ut bland våra fjällar.

sid 5

Det var en gång en man som inte visste hur det gick till att göra barn. Då skulle mannen och kvinnan gå till prästen då sågo de en tjur som var ute och skulle betäcka, då sade hon till mannen så skall du göra. Kvinnan ställde sig vid en vägg men han sprang till och hopp på henne så att han slog huvudet i väggen.

Den dumme pojken.

Det var en gång en dum pojke som skulle köra till staden och köpa synålar när han kom till staden köpte han syn- nälarna och lade dem lösa i vagnen när han kom hem sade hans mor till honom var han gjort av synålarna, han sade de ligger i vagnen de kunde du ju stickit i rockärmen sade hon, han sade det kan jag göra en annan gång. Lite efter skulle han köra till staden och köpa en brödknif när köpt den stack han den i rock- ärmen, när han kom hem sade modern, den kunde du ju lagt i vag- nen, det kan jag göra en annan gång sade han. Sedan skulle han

Aa 1676

sid 6

ACC. NR M. 8979:134.

köra dit och köpa en ko han lade kon upp i vagnen, när han kom hem sade hon till honom den kunde du ju ha bundit bak i vagnen, det kan jag göra en annan gång sade han, en annan gång skulle han köpa en kalvfjårding när han fick köpt den band han den bak i vagnen när han kom hem var där inte annat än slisingar igen då ville hon själv köra så skulle han koka ärter tills hon kom hem igen när det började koka skulle han lägga timjan och mirjam ibland, så hette hundarna, när det kokte lade han hundarna i ärterna så hade han törat kon på taket så hade han repet igen skorstenen och hållt henne så skulle han gå ut och se om modern kom då blev hon rent galen på honom så att han måste ut och tjäna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 6

(A_o 1685)